

30429.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

ПОСТУП

—П. Манастирський

Великого бажаєте!

ВИДАЄ РЕДАКЦІЙНИЙ КОМІТЕТ У ЛЬВОВІ

РІК VI 19 КВІТЕНЬ 26 Ч. 4

ЗМІСТ

	стор.
<i>С. Степан</i> : Велика Тайна	41—43
<i>М. ф. Бремшайд</i> : У весну життя (7. лист)	44—47
<i>Credo</i>	47
<i>Ігор Сендецький</i> : В тенетах думки	48—52
<i>Остан Макарушка</i> : Кілька моментів із життя Льва Півночі	52—55
<i>Люї Кольсма</i> : Пст!	55—61
Зі студентського життя	61—62
Зі світа	63—64

Ціна числа: 50 гр.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

„ПОСТУП“

Орган присвячений правді і благородній ініціативі

Виходить що місяця (кромі ферій)

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ В РОЦІ 1926.

Ціlorічна передплата в краю вносить 5 золотих; за кордоном вносить: 1) для Америки і Канади 1·50 доляра; 2) для Бразилії 15 мільреїв; 3) для Чехословаччини 45 чеських корон; 4) для інших країв вартість 7·50 швейцарських франків.

Краєву передплату посилається на адресу:
Експедиція часопису »ПОСТУП«, Жовква.

Всі закордонні грошеві посилки посилається порученим листом по адресі: »ПОСТУП« Львів, ул. Домініканська 11/1.

Як зачет на передплату приймається найменш 1·50 зол. пол.

У розпродажу часопису не посилається.

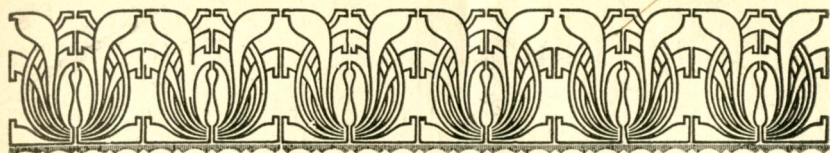
Реченець надсилання розгадок

I. конкурсу „Поступу“

(дивись 1—2 ч. ц. р)

продовжує Редакція до 25. травня ц. р.

Не відкладайте присилки
належитости,
бо через те стаєте руїником
своєї преси!

Велика Тайна

I.

Осанна! Осанна!.. співають Юдеї...
 (гильками встелений шлях...)
 А легіт на крилах цей гомін розносить
 по кипарисах, пальмах...

Полинула вістка, як сонце промінням
 між збитий вижданням люд...
 — Приходить Мессія!.. Могучість і сила...
 (...над всіми народами суд...)

— Як порох розвіються римські легіони
 і зникне ворог, як дим...
 — То житиме в славі, то житиме в чести
 побідний Єрусалим...

Осанна!.. Осанна!.. а гомін, як вихор
 рвав зеленню встелений шлях...
 ...лиш трави трівожно росою вмивались
 по надйорданських полях...

II.

Розкинене виром
 волосся у шалі...
 ...а очі вогнями
 кидають по далі...
 Накинули брови
 відразу, гнівом...
 (...посіяли зразу
 сатановим сівом...)
 у грудях, у мозгу
 горячка гаками...
 (...і ніздря, як листя —
 і піна устами...)
 „ Ви дармо шукаете

(...даремні зусилля...)
 Його не спіймаєте...
 ...мені... мені...
 ...богато дасте?.. дайте!..
 А я віддам...
 Його вам..
 ...цілунок в знак...
 оттак я вам
 продам...“

III.

Брязчать, брязчать
віками віків...

Продав Його
за трийцять срібняків...

IV.

Тихо, трівожно хиляється листя
в німому терпінні зітхає, дροжить...
То жалібно вітер шелесне гильками
а пошумом болю трава зашумить...

Безвільне тремтіння стрясає землею,
а квіти косою підтяла печаль...
...ніколи не мились такою росою,
що тне їх, як терня, що гостра, як сталь...

Напружені руки благально до неба:
(жахливою хвиллю здрожали уста)
„Мій Отче!.. Мій Отче!.. хай мине ця чаша,
мине у цій хвилі... як воля Твоя...“

І градом багровим ударило квіти...
(в страданні безмежнім кервилось чоло)
Він бачив століття в гріховнім безумстві,
що жили терпінням та ждали Його!..

„Отче! хай станеться воля одна...
...Твоя!

...а не моя...

Як Ти велиш... як Ти рішиш
хай станеться!..“

Невидимі крила посіяли сльози
між трави тремтючі на груди землі,
що корчилились з болю у дикій розпуці
на зустріч злочинній жовнярській товпі...

V.

„Радуйся Вчителю!..“
(голосом змії)
у серці тортури:
Він ваш... Він мій...

Не має ратунку,
Не має меж
душевному шалу
пекольних стеж...

Що другому ціллю
він збив, стоптав...
А голос сумління:
пропав!.. пропав!..

І жарко устами...
...і жар в очах...
(...гадюками клубить
у серці жах...)

„Ось маєте гроші..
Верніть Його!..“
(...розпука крається
ножем в чоло...)

Погнався полями..
за Ним в догін
біг глум пожарами
і бив як дзвін:
...прокліні!.. прокліні!..

VI.

Роспни!.. Роспни!..
(як морський рев)
А тінь плащів,
як крила мев..

І тисяч рук
(на глум небес)
жадали муқ
як перш чудес...

Пилат устав:
„Не винен я“. —
А зір Христа:
„...Вина твоя...“

„На нас!.. На нас
хай впаде кров!..“
...шалів проклін
соток голов...

Камінний біль
замкнув уста..
...Не сором вам
Царя — Христа.?

„Не треба нам!
(оманні сни)
Віддай катам!
Роспни!.. Роспни!..“

І шал в душі..
...і шал в очах..
Лиш Гетсеман
замлів в розсах...

І злочин бив
камінний шлях..
...а камінь мер
багром в сльозах...)

С. Степан

КНИЖКА набирає вартости не лише ізза думок, які вона висказує, але також ізза думок, які вона викликає в читача.
(Seeburg Fr. v.: Marienkind).

ЯК ДОВГО ти думаєш лиш про себе самого, ніхто й ніколи не буде любити тебе.
(Kreiten W.: Den Weg entlang).

ТЯЖКІ є вимоги буденного життя, може й тяжші від сповнення великого й знеслого завдання.
(Herbert M.: Ein Buch v. d. Güte).

БУДЕННІ справи творять буденні обличча.
(Hansjakob H.: Erinnerungen einer alten Schwarzwälderin).

О. М. ф. Бремшайд

У весну життя

(7 лист* до молодого Приятеля)

ПРОТЕСТАНТСЬКИЙ професор Керн у Гетінген сказав, що є історично доказано, що багато мужів світлого ума та благородного серця зпоміж некатоликів, особливо протестантів, як н. пр. Фрідріх Великий, Катерина Велика, Гуго Гроцій, Ляйбніц, Лессінг, Гердер, Йоган Міллер, Шпітлер, Бекендорф і др. по найбільшій частині прихильно висловлювалися про католицьку Церкву; знов ті, що найбільше й найгорячіше проти неї боролися, то були звичайно люди обмеженої голови й нешляхотного серця. А що такі люди ніколи не вмирають, то й ніколи не забракне осібняків, що безнастанно обкидуватимуть Церкву болотом ненависти та взагалі всякими напастями.

Ось саме хочу Тобі тут подати декілька з тих закидів, а від себе докинути кілька заміток.

1. У Церкві, кажуть, діється не одно зловживання й тому ця інституція негідна, щоб її високо цінити.

Я передбачую, мій любий Друже, що Ти маєш добру матір, яка обспала Тебе безчисленними добродійствами, за що Ти зобов'язаний відплатитись їй великою

вдячністю. Колиж лице тієї Твоєї матери покритється морщинами, коли найдеться вона серед нужди чи взагалі у скрутному положенні, то чи станеш Ти її через те вже зневажати, чи може схочеш уже забути про всі світлі прикмети її характеру — через оці її старечі морщини? Булоби це з Твого боку дуже нерозумно, а ще до того вельми нешляхотно, бо невдячно!

Подібно мається річ у нашому випадку. Католицька Церква є по думці неупереджених іновірців істориків великою добродійкою людства, добродійкою, що розсіваючи на всі сторони благодати, встелює ними свою історичну дорогу через світ; вона то є тією нашою люблячою матір'ю, яка дбайливо веде нас за руку шляхом життя, від коліски, аж до гробу. Чи з приводу кількох морщин на її чолі, з приводу можливих зловживань, маємо обходитись з нею зневажливо? Як так, то не забудь одного: Церква, хоч вона божою установою, складається все таки з людей, а людина в силі зловжити все, навіть те, що найлучше та найсвятіше. І де є на світі щось такого, що булоб вільне від зловживання? Чи раз то зловжито н. пр. батьківської поваги?

*) У попереднім листі знаходяться деякі друкарські похибки. Просимо поправити:

стор. 11.	ліва шпальта,	12	стрічка з долу:	надр. »зрубай«	має бути:	зарубай
» 11.	права «	4	» згори «	»подібна«	» побідна	
» 12.	ліва «	8	» здолу «	»як«	» яке	
» 12.	права «	6	» згори «	»крім того:«	» крім того;	

Цим, що читають цей лист, поручаємо ще прочитати дві поважні книжки англ. письменника Бенсона (в польськ. перекладі, вид. Księgarni Św. Wojciecha в Познані; український переклад готується до друку), а саме „Chrystus w życiu Kościoła“ і „Paradoksy katolicyzmu“.

(Ред.).

— а прецінь, це річ добра і Бог домагається її! Чи й у державі нема зловживання? Але через те ніхто чейже не схоче осуджувати й відкидати державну владу! — А правда: Ти так високо ціниш своє життя, так дуже любиш його, — а чи вільне воно від зловживання й упадку? Певно, скажеш, що ні! — За зловживання не відповідає добро, що його можна зловживати, а людина, яка те добро зловживає! Це відноситься і до Церкви. Ніхто так дуже не боліє з приводу зловживання, що їх люди допускаються в Церкві, як сама Церква, і ніяка влада не поборює тих зловживань із більшим завзяттям, ніж саме вона,

2. Закидують дальше: Церква терпить у своїому нутрі без числа грішників і їх не освячує! Що більше, найшлися священники, єпископи, а навіть і папи, що вели негідне життя.

Щож на це відповісти? І тут винна не Церква, а тільки зіпсута людська природа. Прекрасне сонце зроджує своїми теплими лучами не тільки благородні заси́ви та гарні квітки, але й чимало хабаззя, осету та терня — а навіть і трійливі рослини, що приносять стільки шкоди! Чи робити маємо за те закиди сонцю? Ні! Винна тому радше земля, яку лихо справлено, в якій передше вже було коріння хабаззя й зародки отрути. Ось так саме й у католицькій Церкві: не Церква причиною блудів своїх дітей; причиною їх є людське серце, в якому вкорінюються трійливі зародки, коли над ними немає строгого нагляду і коли їх не поборюється, як треба. Святість Церк-

ви не в тому, що кождий її член має бути без блуду і звершено-святий, а в тому, що вона вказує дорогу до святости, що вона дає і має орудники, щоби людині освятити, хочби й чимало їх противилосяб цьому освяченню, віддаючись гріхам. Тому то й Сам Христос порівнав свою Церкву з рілею, на якій побіч пшениці дозріває і кукіль, кукіль, що зістане поміж пшеницею аж до дня жнив: загального Суду.

Священники, єпископи таї папи є людьми й остануться ними; тому можуть і грішити. Ніколи не вчила Церква, що кождий священник чи єпископ, з хвилию свого висвячення, стає зараз же святим і вже більше не може грішити; також і непомильність папи не значить ще, що він не може згрішити*). І серед дванацяти Апостолів найшовся такий Юда; навіть небесні Ангели стали діяволами! Зрештою загально відомо, що противники нашої Церкви, із партійного фанатизму, значно побільшують ті похибки, які діються в Церкві, або таки їх видумують. Як багато тієї брехні й очернення в отих тисячах-тисячах романів та «історичних» творів! А скільки то разів ці самі брехні все на ново видвигаються, хоч і як докладно вже передтим виказано, що це були лише брехні згл. сильні перебільшення?! Гори цілі нагромаджено вже тих неправд і очернень проти Церкви та її слуг і до нинішньої днини громадиться їх постійно, з розмислом і нарочно! А ця умовина

*) Православні мають як назву на «непомильність папи» слово «непогрішимість папи». Через те й стільки непорозумінь.

саме немало промовляє в користь Церкви! Бо тільки правду може брехня так зневажати, бо тільки святість може злоба так опльовувати!

Ще на одно хочу Тобі тут звернути увагу: Що за крайня несправедливість бути так цілковито засліпленим і нічого доброго та благородного не бачити в Церкві, хоч його тут так багато, — коли рівночасно мається таке бистре око на ті всі, хочби й найдрібніші похибки, які трапляються у неї. Бож у довгому ряді папів маємо неодного світлого мужа, який своєю чеснотою й великим умом був справжньою окрасою Петрового престола; бачимо поміж ними сорок шість мучеників, які по геройськи проляли кров за Христа, а сімдесят п'ять праведників, які своєю надзвичайною досконалістю світили прикладом християнському світові. Та про це мовчать противники Церкви; заєдно тільки вказують пальцем на кількох папів, які, на жаль, призабули на гідність і святість свого становища. Чи чесно це і справедливо?

Маємо без числа священиків, які ведуть бездоганне життя, які, душею-тілом віддані своїм духовним дітям, проявляють вельми благодатну діяльність. Але це переочується, і нема за це ні слова признання. А як, на лихо, десь там у якійсь закутині дійшов священик до упадку — так сейчас підноситься голосний крик і всі часописи мусять цілу справу розтрубіти на цілий світ. Чи таке поступовання чесне і справедливе? І що на це сказати?

Поглянь: Ось пишасться приroda у величавій, весняній красі;

чудово пристроїлись дерева у цвіти; луки та поля вкриті свіжою зеленню, а ліси гомонять веселим щebetом пичок. А тут на лавці сидить із понурим лицем людина; побіч себе бачить кілька корчів тернини й осету — і зараз же починає кидати громами на це хабаззя та нарікати на той поганый, мовляв, божий світ — закриваючи рівночасно очі, у своїйому скрито-злосливому настроєві, на всю красу природи. Чи ж не так самісінько поступають вороги Церкви? Тож уважай, християнський Молодче, щоб ось така їхня балаканина не завела Тебе на-вманці

3. Противники католицької Церкви обвинувачують її ще й у тому, що вона, мовляв, є ворогом науки і не сприяє поступові. І це твердження є брехнею й очерненням. Сміло можна сказати: Ніяка влада на цілому світі не зробила стільки для знання, як католицька Церква. Даю тут слово вченому професорові університету Д-рові Францові Гайнерові із Фрайбурга (в Баден). У своїйому творі*) пише він: „Нехай хто назве хоч одну ділянку людського знання й дослідів, де би Церква не доложила своєї співпраці, деб вона радісно не повітала нових відкриттів, винаходів та нових результатів наукових дослідів, або деб вона не взяла їх у свою безпосередню обслугу“. Хтож отже заснував і удержав більшу частину університетів та інших осередків науки? Хто охоронив староклясичну літературу від занепаду й зберіг

*) D-r Franz Heiner: Der neue Sylabus Pius X. Mainz, Kirchheim II. Aufl. стр. 267 сл.

її до наших часів? Навіть явні противники, ба й найзавзятіші вороги католицизму не лише, що ніколи не поважились заперечити Церкві права до слави з цього приводу, — а навпаки, не могли найти настільки слів, щоби висказати Церкві, а головню папству, похвалу за те.“

Так було колись, закине хтось, а нині воно не так. Справді, нині Церква прямо не в силі так богато зробити для піднесення й поширення науки, як давніше; бо через секуляризацію позбавлено її більшої частини майна, а навіть прогнано її з тих університетів, що їх вона сама оснувала. Та проте ще й нині виявляє вона те саме заінтересування для розцвіту знання, як у минулому. Що Церква не боїться й не спинює поступу на жадній ділянці знання, того яскравим доказом являється цілий понтифікат Льва XIII; одинокою сливе

думкою, бажанням і старанням його було причинитись до піднесення й розширення всього знання. Признали це й противники Церкви, не тільки прихильники! Лев XIII. розтворив перед цілим ученим світом скарби ватиканського архіву, і то так щиро й щедро, як цього не найдеш у ніякій сучасній державі. Іще 1899. р. писав він до ньюйорського кардинала Гібонза: „Ніщо не є таке далеке для наших думок і намірів, як осуджувати без розбору ті духові здобутки і поступ наших часів; навпаки: кожду побіду, що її досліди віддали правді, ми радісно витаємо, як помноження наукової спадщини та розширення границь щастя на цілому світі“. Тому то нічим іншим, як тільки очерненням являються всякі відмовлювання Церкві любови до знання.

(Дальше буде).

З німецького П. Дзедзик

Credo

ПОЧЕРЕЗ непроглядні піски пустині, почерез непривітливі оселі Малої Азії, посеред утоми і вбивчої спеки — йшли, шукали дороги середньовічні лицарі Хреста до святої землі, до Єрусалиму. Многим, дуже многим став цей шлях останнім шляхом у житті. Хрестоносна мандрівка стала мандрівкою до місця смерті. Здалека рідного краю, здалека хрещеного миру — виростали їхні могилки, висипані руками вірних товаришів. На-швидко всипані, вбогі, забуті — неначе могили героїв на побоевищі. Тільки випадок: сильніший подув вихру, чи другий зрив піску відкриває вряди-годи оці могили зпід сипкого серпанку пустині. Вони вкриті инколи плитою, на якій вирізаний незручно знак хреста й оцей короткий напис: „Credidi“—„я вірив!“

Мій друже! Ми теж шукаємо дороги до своєї землі, до небесного Єрусалиму. Колись.., колись на цьому шляху впадеш і ти!.. Як радісно було би, колиб і на твоєму гробі міг стати напис: Credidi!

Я був чоловіком віри!..

Сендецький Ігор

В тенетах думки

ГЛЯВК звернув свої мудрі, ясні, очі в мраморно-ковану статую батька Олімпу.

Золоті кучері Грека робили його подібним до Адоніса.

Виглядав наче бог перед богом, а навіть здавалось: Зевс міг позавидувати йому краси і сили.

Бистрим оком доглянув Глявк в оці великого батька щось наче зависть.

Глянув на гнучке, еластичне тіло, почув силу в думці і слові і зрозумів свою вартість.

— Отже я таки кращий від тебе, боже богів! — Краще створіння на злість ласкавому творцеві. Глянь лиш, яка краса в моїх кучерах, яка сила в моїх мускулах, яка могутність у кожній моїй думці! — Чи ти в своєму довгому віку тямиш хоч одного могого предка, щоб осмілився так очайдушно змірятись з тобою?

Усміхнувся так, що Зевс у тій хвили, здається, повиненби стягнути всі муки Тартару на нього.

— Мовчиш? Отже се ціла твоя мудрість? Але я все таки спитаю тебе: чи мовчиш тому, що гордиш мною, чи загалом не думаєш і не знаєш нічого? — Скажи, скажи, благаю тебе кадилами овіяний мраморний боже: як маю розуміти твою мовчанку? Скажи, як маю розуміти мовчанку олімпійського бога перед хулою раба з рабів твоїх, мовчанку творця перед створінням, перед створінням, що хулить творців?

Чув, що мусить порушити питання, яке вже в думці вбивали Греки, як злочин, хоч все таки воно, як камінь давило душу великого народа. Чув, що йому прийшлося заглянути в очі тому мраморному богові, чи живе він, як думають про нього.

Докоряв срібнородому богові, глузував з нього:

— Чи схочеш допустити, щоб твое ім'я було стерте з лица Правди, ти, що називаєшся самою найбільшою правдою? Невжеж Фідій мав помилитися, коли приписав тобі життя й духа, а хочби одно поняття, що вийшло з твогого пізнання? Слухай, вічна Правдо, коли вже так тебе звать, слухай ти, що по переданню батьків заживаєш розкошів із своєю подругою Герою! Скажи, як можеш ти так непорушно стояти в святім гаю, чи між колумнами святині і ні одного звука життя не видати зі себе? Ліси шумлять, вітер свистом вие, ріки плывуть і шепочуть, пташки співають, люди говорять і хулять тебе, а ти найбільша істото, сама правда, саме життя, сам розум, — ти мовчиш? (Бо хибаж не можу припустити инакшого розуміння Бога, як тільки що мусить бути всесовершенний, коли є початком совершенства і самим совершенством у всім). Отже ти мовчиш, віками мовчиш? Кожного ранка і кожного вечера сходить і заходить величне

сонце, тисячами іскор прискає на тебе й ніколи не збудить тебе? І ніколи не застане тебе нічим більше, як тільки мраморним лискучим каменем без руху, без життя? Хибаж не скажеш, що ти вічний, бож був час, коли сонце не бачило тебе в тім гаю і був час, коли тебе загалом не було? Хибаж ти не скажеш, що ти більший над створіння, бо Фідій долотом тебе викував?

— Отже ти все ще таки мовчиш? Невже ти, як Сфінкс одна, велика загадка, якої людина не розв'яже? — Невжеж справді так? Слухай, озвись!

Сміх аж до божевілля вихопивсь, як вулкан з уст Глявка.

— Ха, ха, ха! Зевсе! Зевсе! Мій ти найкращий, найвеличнійший Зевсе! Вибач, що так питаю тебе я... що впрочім нічим перед тобою, скажи ти, мовчазний Сфінксе: (але правда — ти мовчатимеш, не скажеш, шкода й питатись). Та ні, коли вже так створіння хоче повеличатись величчу свого бога, ти не відмовиш, бодай одно слово кинеш; скажи отже, батьку сліпих поклонників: чи зло я думаю, чи зло творю, коли ставлю собі загадку про твоє походження, яку боялися розв'язати мої батьки? Чейже ти, що звать тебе милосерним і добрим над міру, хоч і приписують тобі низькі злочини, — чейже ти не міг би бути так злим і гордим, щоб не об'явити себе своїм обожателям? — Мавби право вбити мене кожний правовірний Грек за думку, що ти нічим більше не є поза мраморним каменем, бо впрочім тоді чому сотки поколінь моїх предків несли тобі пахучі кадила і по синяві диму слали мольби до тебе?

А все таки, Зевсе, не вірю в тебе! Глузую з тебе, хулю тобі! Ти камінь звичайний, найзвичайніший камінь, якого в нас багато! Завтра зроблю собі іншого Зевса, бо ти вже надбитий!

Але чим більше глузував собі з великого бога, тим більш чувся побідженим. Знав, що треба викинути почесь для ложі, але разом чув цілою льогікою свого розуму, що не може остатись людина без Бога. Колиж Зевс був каменем, то деж тоді Бог?

— Де Бог? — домагалось його серце і розум — але щось, як тверда скала загородило йому дорогу до Правди.

Соняшні лучі прoderлись крізь віття дерев і золотом сипали по зеленім листю на мраморного Зевса. Зевс блестів райдужно, уся велич небосклону скупилась у мраморній статуї. В тій хвилі міг би був увірити кожний Грек правовірний, що Зевс ось-ось зіхне вогнем із уст, що віками мовчали, а земля розступиться під сквернителем Правди і Святости.

Глявк, кучерявий син Грека, що дитиною виріс у країні поезії та мітів, якому мати розбудила тугу за олімпійськими богами, той молодий мущина, хоч спромігся всупереч усім упередженням прoderти заслону віковічного обману, не вмів однак так скоро опертись поезії. В тій хвилі заворушилось у його уяві все, що там було поскладане. Фантазма сніжного Олімпу, оселі громо-

владного Зевса накинулась йому перед очі чудова-чарівна, мов фатаморгана в пустині.

І коли він поглянув на мрамор, вирвалось із його уст одно коротке зітхання...

— — — — —

Мамо! — скаржилось його серце, — і чогож ти мене упоїла солодким нектаром обману, чогож ти малою дитиною провадила мене за руку в соняшні світлиці срібнобородого бога, чого ти так люби, так люби казала мені свою казку і я ввірив у бога, котрого немає на світі?

О! Йому хотілось тепер заплакати, але так, щоб весь світ почув його біль і зрозумів кривду, яку йому заподіяно? Бо хибаж мігби хто назвати добрим то, що в гарних словах містило лож і лож і більш нічого? Хибаж міг хто заподіяти більше зло, як той, що замкнув йому очі на світло і заборонив дивитись на Бога, що так чудно промовляв до його серця?

Але тепер Глявк уже рішуче зірвав з богами. Коли дивився на гай, на сонце, на мрамор, розкошував, подивляючи красу картини, але в поезії бачив лише поезію. Гордоці обняли його, що вмів оцінити твір штуки старих батьків, та всеж таки твір і більш нічого і се останнє понижало його істоту перед лицем незнаной Правди. Уста Глявка від перших днів свого життя навчилися вимовляти слова Бог і Зевс і розуміти в тім щось, що є, а коли він дошукувався в змісті того слова чогось великого і вічного, то йому вказували на статую мраморну. І коли старі Геллени з почесстю та страхом, із кадилом та молитвою, з піснею або святою мовчанкою приступали до холодного каменя, — йому, синові Грека не вміло це знайти місця в поняттю Правди. Він чув унутрі якийсь незломний бунт супроти того надмірно поважного божища і нераз з пересердя вихоплювались йому слова, що викликали соблазнь у других.

Глявк терпів, Глявк мовчав, Глявк замкнувся зі своїми святотацькими думками перед тими, яких так дуже любив, яким так дуже хотів сказати правду!

Гей! Гей! Греки! Схаменіться! Нема Зевса на світі! Є камінь надщерблений, брила мраморна, є ті, що знали Фідія, що вирізьбив творця створінням, але Зевса, того громовладного Бога, що замешкує палати сніжного Олімпу, — того нема. Нема, не було, не буде!..

Але коли так думав, відчував, предбачував, що скажуть йому:

— То дай нам иншого Бога! Докажи, що він Бог, а віримо і поклонимося!

І Глявк соромився сам перед собою, що він хотів повести народ до правди, він сліпець сліпих...

— Де Бог? — рвалося з його серця, як вулкан.

І плакали його думки за Богом і тужили за незнаною Правдою:

— Чи прийде він? Чи обявиться нам? Чи може щойно народиться?

Але вмів на стільки розуміти поняття Бога, що сумнівався в те, чи мігби Бог в часі повстати.

— Ні! Бог є! Бог є і був, ще заки мене не було і батька мого і прадіда і всіх предків моїх... Ще заки щонебудь сталося на світі, чи вогонь, чи вода, ще заки людина заговорила — Бог був.

Глявк плавав. Плавав, що так дуже здурила його доля, що в таке незнане кинула його і сміється з його муки... В своїй на останніх краях рефлексії над буттям щось, чого не знав, торгало найтончу струну його серця:

Боже! Не знаю Тебе, але вірю в Тебе! Знаю, що Ти є вічний, великий і багато-багато більший від Зевса... Знаю, що Ти маєш життя і дав його мені і чую, що кожную свою думку я винен присвятити Тобі на честь і подяку...

Але як так, якщо Ти так дуже любиш мене, що створив мене, хоч ніхто Тебе до того не змусив, колиж Ти такий добрий, скажи, чому і Ти мовчиш, мовчиш віками, як той Зевс німий, бездумний? Чому ні одного слова не скажеш, чому не промовиш до мене Ти, що кожду думку дав мені і серце і розум?

О! Коби я Тебе знав, колиб я пізнав Тебе отак, як те листя на кедрі, колиб я бачив Тебе лице в лице, отак, як гляджу на той мрамор, вір, клянуся Тобі, я багато-багато більше моливсяб Тобі і хвалив Тебе і молив Тебе, більше як ціла Гелляда, що хвалить мраморний камінь.

А Бог якраз почав говорити до нього. Бо чиж не було то мовою великого Творця до свого створіння, що коли цілі народи кланялись ложі й ходили в беззаконнях своїх перед святим його лицем, він один з немногих, що шукали за правдою, натрапляв на сліди свого Творця?

Так! Бог говорив до нього, говорив, тільки не устами, як створіння до створіння, але всіми його добрими поривами, як пан його серця, всіми думками, як пан його розуму... О, як дуже радів Творець у своїм безмежнім щасті, що малий червачок землі виповз із порохів невірства, із бездонних глибин гріха і затужив за своїм Творцем!

І поміг червакові ласкавий Творець і показав йому тінь свого Величства за серпанком всесвіта. І запалив його серце любовю до Себе і горів той вогонь у маленькім серці червака, що раз то краще, що раз то сильніше. І дав йому Бог сльози, як росу на рожевім поранку і просвітив його думки, як сонце на небі...

Глявк плакав... Серце його цілою силою забажало незнаного Бога і полюбило Його, заки побачило...

Кучерявий Грек підніс руки в гору, як земля здвигає кипариси, а його уста кинули перше велике слово: Боже, люблю Тебе!

Др. Остап Макарушка

Кілька моментів із життя Льва Півночі

(Конець).

АТИМЧАСОМ в Європі сейчас після бою під Полтавою настали немалі зміни. Август II. вернув на королівський престіл у Польщі, Станислав Ліщинський утік до Франції, а Данія й Росія стали непокоїти Швецію так докучливо, що сенат у Штокгольмі намовляв Карлову сестру, Ульриху Елеонору увійти в мир з Данцями і Москалями. Але королівська сестра, яка щойно недавно дала наклонитися сенатові обняти регенцію під неприсутність брата, не хотіла одобрити соромного мира, знаючи, що Карло ніколи на нього не згодивсяби, тож зрілася регенції й післала до брата в Туреччину окремого післанця з письмом.

Отримавши листа від сестри, Карло розлютився страшно на шведський сенат. »Коли хочете правити, написав сенаторам, то я пішлю вам мій один чобіт і від нього будете діставати прикази«. І постановив сейчас удатися до Швеції через Німеччину.

Та його подорож до Швеції була так само цікава, як ціла його вдача. Турецька охорона товаришила йому до границь Семигороду, а там він, розпрощавшись з нею, зібрав свою шведську дружину в одній столі і сказав їй, щоби вона не

піклувалася вже його особою, але щоби якнайскорше старалася дістати до Штральсунду, на Поморю, що лежить 300 миль від Семигороду, на поберіжжі Балтійського моря. Можна собі уявити, яке страшне вражіння зробили ці слова Карла на його вірну дружину, що ділила аж доси з ним усі його труди, клопоти й небезпеки.

Дорогою через Угорщину, Мораву, Австрію, Баварію, Віртембергю, Палятинат і Вестфалію прибув Карло по 16 днях, не скидаючи ні разу чобіт, до Штральсунду 14.падолиста 1714. о 1. годині по півночі.

Дивно виглядав король по такій томлячій подорожі. Ноги напухли йому так, що треба було чоботи розтинати, а одіж і білля були в шматках.

Карло, переспавшись тільки кілька годин, устав, одягся в білля і одіж, що йому принесено з міста і удався сейчас на оглядини міста й укріплень. Тогож самого дня розіслав всюди прикази, щоби наново почати війну проти всіх своїх ворогів.

Шведи, памяті славних подвигів такого короля, якого доси не мали, мимо недостачі людей і гроша, радо йшли під прапори Карла. Але його плянам не відповідала сила: ворогів було за

богато, а Швеція була за слаба.

В осені 1715. стали Данці в союзі з Прусаками і Саксонцями облягати Штральсунд. Раз підчас бомбардування міста диктував Карло в своїм кабінеті секретареві лист. Втім упала бомба на дім, пробила кришу і вибухла в сусідній кімнаті. Секретареві випало перо з рук. »Що такого?—сказав йому король спокійним голосом,—чому не пишете?« А той, бідняга, міг добути зі себе тільки ті слова: »Ах, королю, бомба!« »Ну добре, відповів король, щож спільного має бомба з листом, який я вам диктую? Пишіть дальше«.

Перевага ворогів була так велика, що Карло мусів покинути напів знищене гарматами місто і відплисти з нього на малім судні до Швеції. Балтійське море було покрите ворожими суднами, яких команданти дістали були приказ, спіймати його мертвого чи живого. Та король мав ще тим разом щастя. Одна данська куля вбила двох людей біля нього, друга зломила машт; Карлови не сталося нічого. Серед великих небезпек дістався до своїх двох кораблів, що кружляли по Балтикові, а з ними причалив до Карльскрони в зовсім іншому стані, як тому 15 літ назад, коли виїздив звідти на кораблях о 120 гарматах, щоби диктувати закони північній Європі.

Був тепер так близько Штокгольму, але не вступив до нього, бо постановив прибути до столиці аж по побідах.

Тимчасом зарядив у краю нові військові побори й реквізіції. До війська забирано 15-літних

хлопців, бо старші вже вигинули на війнах або попали в полон. Воєнні данини складав народ з обави перед ворогами, які зі всіх сторін грозили Швеції. Люди не перестали ще вірити ні в спосібности, ні в щасливу звізду Карла. На велике здивування Європи Карло, замість боронити Швеції, zagrożеної звідусіль ворогами, вступив в марті 1716. р. з 20 тисячами людей до Норвегії, що тоді належала до Данії.

У першій боротьбі побив 11 тисяч Данців і здавалося, що щастя знова поверне до нього. Посунувся вправді опісля наперед аж до Христіянії, але зза недостатчі харчів мусів завернути до Швеції.

Другий раз виправився він до Норвегії щойно в жовтні 1718. і став облягати твердиню Фредеріксгаль, ключ до краю Норвегії. Облягання цієї твердині серед лютої зими було злучене з великими муками і невгодами. У скелистім терені Шведи не могли викопати собі ні кривок ні засіків; приходилося перебувати під голим небом і спати на снігу й морозі. Богато молодих жовнівів замерзло від студени, але ніхто не нарікав, видячи, як сам король зносить найтяжші труди і терпіння. Загартований у воєнних походах протягом 18 літ, Карло XII. оказував незвичайну тілесну силу і витривалість. Здавалося, що в того чоловіка тіло з заліза, а нерви й жили з криці. Сам копав джаганом у скелі, а спав в грудни в Норвегії під голим небом на соломі або на дошці, завинений тільки в плащ. 11.

грудня 1718. вийшов Карло оглядати окопи. Не зважаючи, по своєму звичаєві, на ворожу стрілянину стояв в окопі, виставлений до пояса на гарматні кулі. Нараз побачили два Французи, що йому товаришили, як король падає на парапет, зітхаючи глибоко; вони прискочили до нього та він уже був мертвий. Півфунтова гарматна куля поцілила його в правий висок і зробила там діру, на три пальці широкую. Його голова лежала на парапеті, ліве око запало, а праве ціле вийшло на верх. Хвиля його зранення була хвилиною його смерті; все таки він знайшов ще силу, віддаючи духа так наглим способом, покласти інстинктивно руку на голову своєї шаблі і ще був у тій поставі. На цей вид французський інженер Меррет, чоловік дивний і байдужний, сказав: «Представлення скінчилось, ходім вечеряти».

Такі були перші слова над трупом славного Карла XII.

Так згинув, маючи 36 літ з половиною, шведський король Карло XII, зазнавши від долі найкращого і найприкрійшого. Майже всі його поступки, публичні і приватні, вийшли далеко поза межі ймовірности: всі лицарські чесноти посунув він до такої границі, де вони стають так само небезпечні, як противні їм пристрасти. Його незломність, ставши упрямістю, була причиною його нещастя на Україні й задержала його 5 літ у Туреччині; його щедрість, вирожджуючись у розтратність, знищила Швецію; його відвага, посунена аж до необачности, спричинила йому смерть;

його справедливість посувалася часом до жостокости, а в послідних літах, щоби зберегти свою повагу, поводився майже як тиран. Його високі прикмети, з яких одна моглаби увіковічити иншого володаря, принесли нещастя краєві. Він не зачіпав ніколи нікого, але був засліплений і невмолимий у пімсті. Це одинокий стратег, який мав честолюбивість завойовувати землі, без бажання поширювати свою державу; він хотів підбивати царства, щоби їх роздаввити. Його жадоба слави, війни й мести не дала йому бути добрим політиком. Перед боєм і після побіди він усе був смирний, а після поразення кріпкий; залізний для других як і для себе; не мав нізачо терпіння й життя своїх підданих і свого власного; радше особливий чоловік, ніж великий, радше гідний подиву, ніж наслідування. Його життя повинно бути зразком, як спокійне і щасливе правління стоїть висше від великої слави.

Карло XII. був високої і панської постави; він мав дуже гарне чоло, великі голубі очі, повні лагідности, дуже правильний ніс, але долішна частина лица була неприємна, аж надто часто викривлена усмішкою, яка не виходила з серця, а показувалася тільки на устах; майже без бороди і волосся. Говорив дуже мало і відповідав часто тим усміхом, що став у нього привичкою. При його столі панувала глибока мовчанка. Він заявляв мимо незломности свого характеру ту боязкість, яку називають фальшивим соромом.

В розмові нераз найшовся вклопоті, бо віддавшись цілий трудам і війні, не пізнав товариського життя. Аж до часу своєї бездіяльності у Турків читав тільки Спомини Цезаря й Історію Александра, та мав написати якісь замітки про війну і про свої походи від 1700. до 1709. р., але, як пізніше сам сказав, рукопис затратився в той нещасливий день під Пол-

тавою. В Бендерах грав часом у шахи, а що любив найбільше рухів робити королем, то звичайно програвав.

В релігійних справах був індиферентним протестантом, а з цілої релігії вірив тільки у призначення, яке дуже відповідало його відвазі і могло служити виправданням його необачного поведіння серед граду куль на полі боротьби.

Люї Кольома

Пст!

ЧИ бачиш цей простенький дімок, у середині галасливого міста Н... Вікна його не отвіряться ніколи, а сильно замкнені на засувку двері надають йому таємничого вигляду. Великанські мури показують цю темну закрутку, що виступає перед розвалом старих будинків, як мертвецька блідість перед смертю. Бо цей дім, це житло Єзуїтів. Не одному стає волосся на голові; трохи з жаху, трохи з цікавості глипне він на фасаді дому, від дверей аж до покрівлі. Він думає, що за дверми відкриє о. д'Еґрені, у вікні панну Кардовій, на балконі Жида Дейгара, на даху князівну зі Ст. Діціє, що налякана виглядає з комина, щоби віднайти Родіна, віроломного Родіна, що закладає окуляри, щоби побачити це, що цей чужинець не може бачити: стстисячфранкові банкноти, що заслужив Євген Сю на основі очорнюючих описів у фейлетонах »Конституціоналя«, органу, що в ньому ширено ши-

року революційну пропаганду проти Єзуїтів у 1848. р.

Сема година рано. Холодно й дощ. Та чужинець думає, що найде опору для розв'язки темної загадки й стоїть терпляче з очима втягненими безнастанно в двері таємничого, сильно замкненого дому. Бож ніщо иньшого, тільки цікавість зробила його вразливим на непогоду.

Відсувають засуву. У чужинця забилося серце й він присягається на всіх і все, що він чув заразом брязкіт кайдан, так як і в казках, що то в них отвіряться покрівля, щоби перепустити голову страшного великана, що паде на землю й жалібним голосом кличе тричі: »Чи я паду, чи не паду?« Вкінці отвіряться двері й показується капелюх священника...

—»Так, вийшов борець бивків на видно« — думає собі чужинець і тікає й сам несвідомий чому, в кут.

Появляється капелюх, з часом видно вже цілий, тільки поволи, бо він дуже великий. Чим більше видно, тим із більшим зачудуванням витягає чужинець голову. Тепер бачить він уже весь капелюх, під ним голову, двоє рамен, потім чорну тіль, а там і всю постать Єзуїта — що, о, Пресвята Діво! — має під плащем великанський клунок довгий із на пів метра.

Не може це бути ні пароплав Трансатлантийського Товариства, ані Зінгерова машина до шиття. Чужинець прийшов тепер до пересвідчення, що цей таємничий пакет не має ніщо спільного з цим родом промислу, цього промислу, що Єзуїти використовують його, щоби свої сливе казочні вже добра ще збільшити. І не остає йому ніщо інше, як проходити терен здогадів ще дальше. Вкінці бється по чолі й доходить до двох однаково можливих здогадів. Або ходить о тайну сповіди, або о трупа дитини, що йому ті опирі виточили кров, щоби з неї фабрикувати еліксир життя...

Єзуїт хреститься міжтм набожно при виході й пускається зі спущеними очима та з таємничим, старанно під плащем укривтим клунком у дорогу. Це молада, тендітна, хирна людина, висока на біля шість стіп, з ніжним лицем і всміхненими вустами. Та на його вид не може чужинець здавати думки про пословицю: »Тиха вода береги рве!«. На ньому коротка ряса, та ще коротший плащ, що чужинця сильно дивує, бо не може прийти до смілого заключення, що померший був менший. Це певне, що тут мусить щось значити й воно

справді значить щось, хоч чужинцеві ніщо тут не ясне*).

Найкраще булоби піти стежка за Єзуїтом, та в цій хвилині бачить він начеб у першому вікні заблимало світельце, що мов лискавка мигає з першого вікна до другого, з другого до третього, з третього до четвертого. А що він не має цього рухливого ока, що як дехто думає, жильці місяця мають на кінці хвоста й він до цього не глядить зизом, щоб міг одним оком стежити світло, а другим Єзуїта, що саме дійшов до рога дому. І чужинець стоїть непорушно на місці. Не знає, яку часть вибрати. Як цей ловець, що бажавби за одним стрілом поцілити два зайці тай так тратить усю добичу.

Вулиця стає пуста й безлюдна, а дім у найглибшій тиші. Поволи дається чути цей многотисячний шум, що його приносить світанок і що заповідає пробудження великого міста, немов позіхання сплюха, що не може розлучитися з постіллю. Крик похатних купців, звук дзвіночків, що заповідає прибуття возів з молоком, що їх тягнуть осли, торох возів, що розвозять засоби поживи по домах, святочні дзвони, що кличуть побожних христ'ян на службу Божу.

Переходять робітники, що спішать до праці, жінки, що йдуть на торг, вірні, що йдуть до церкви, а чужинець не кидає свого місця й не тратить терпцю, хоч недалекий годинник заповідає вже восьму годину, а таємничий Єзуїт не повернув до свого гнізда. Двері й вікна все ще

*) Підчинені брати Товариства носять рясу й плащ коротші, як учні й священники тогож ордену.

не дали йому ніякої точки опори, що вияснила б його коротку рясу й клунок, що його цікавість розярили до краю. Це вияснення по-являється в кінці на самому краю вулиці в постаті старухи, що її черти управляють її до предсідництва на Лисій горі. Вона не їде на мітлі, як представляв собі чужинець зразу, тільки їде пішки й кидає разпораз допитливі погляди на фасади домів.

Чужинець морщить чоло й звертає свій орлиний зір на неї. Коли бачить, як старуха спинилася перед дверми Єзуїтів і збирається калатати, виривається йому значуче: Та, та, та! що виразно зраджує його підозріння. Ця старуха, це не старуха, тільки старець, а цим старцем може бути тільки якийсь замаскований єзуїтський місіонар, бо саме в цьому часі приходить поїзд із Франції. А що до Риму зайдеш усіми шляхами, то й з Риму вийдеш усіми шляхами.

Без огляду на це старуха наче захиталася в своїй постанові й замість кликати в дверях, сіла на порозі, сперлася на стіну й дає чужинцеві нагоду зайнятися докладно її хирною поставою.

Він витягає шию, що змога й дуже жалує, що не має далевида під рукою, щоби побачити, чи таємнича старуха не носить боро-ди, бож неможливе, щоб цей місіонар мав час у дорозі бритися. Колиб на лиці старої замітив бороду, то можнаби прийняти як певне, що під цими брудними лахами криється шпігун цієї страшної особистости, що то її масони називають: «Чорний отець».

Нараз старуха випростовується, з жахом подається чужинець кро-ком назад, бо вона справді має

шнур і бокобороди. Аж тут виринає і Єзуїт, що з понуреним зором, повагом, з таємничим клунком усе ще під плащем, підходить до старухи. Єзуїт і старуха розмовляють коротко перед входо-вими дверми. Вона добуває силь-но зімнятий лист і передає йому. Коли Єзуїт простягає руку, щоб узяти його, відхиляється трохи плащ і чужинець може коротко бачити таємничий клунок. Це кіш середньої величини, що трохи не зівсім так виглядає, як торговий кіш. Легким рухом згодного опира перехиляється кіш на один бік і щось паде на землю... Щось, що на його вид чужинцеві волосся стає дуба й оклик жаху вирива-ється із його уст: щось червоне випало з коша, що кожен узявби за велику квітку або рюжське вино. «Кров!» кличе чужинець із жахом і чує, як його власна кров застигає в жилах. А що жах обезвладнює його члени й стис-кає горло, він не кричить: «На поміч, ласки — на поміч, убій-ники, в коші труп!»

Налякано бігають його очі кругом і шукають поліцая. Коли чужинець обертається так скоро на закаблукові, мов вітрова хо-руговка в бурливий день, Єзуїт зникає, розпливається старуха й він бачить уже тільки таємни-чий дім з вікнами, що зачинені як не розв'язана загадка, а його сильно замкнені ворота це неначе сумнів, що його розв'язки не найти.

Години тікають, та поліцая нема! Однак чужинець сторожить над загальною безпекою й запи-сує в записнику все, що вказує на страшний злочин, все що він уже зібрав і ще думає зібрати. Пів до дванацятої години замі-

тив щось нового, так важкого змістом, що при його помочі можна розв'язати квадратуру кола й попасти на сліди джерел Нілю. Одно з вікон отворив хтось обережно й у ньому появився кінчик шапки, під нею гідке чортівське лице, що як тільки відкриє на вулиці людину, скорісінько зникає знову. Колиж вулиця знов зівсім пуста й опущена, то голова знову показується. Поспішно прив'язує білий платок до рами. Вікно з дзенькотом замикається й голова зникає. — Це полотно, що в нього завинули були мерця! — кличе чужинець із обуренням і записує це відкриття сливе нечиткими буквами.

Настає ніч, дощ більшає все, та чужинець із олівцем в одній руці, зі записником у другій зносить терпеливо і холод і дощ з очима впляленими в полотно, що звисає з вікна. Його уява бачить уже на ньому видимі сліди цього тіла, що він бачив, як із нього текли такі великі каплі крові. Вкінці починають сусіди зачиняти двері, а Єзуїти, що все пливають проти струї, саме тепер переступають свої таємничі пороги.

Опир у короткій рясі появляється в сінях і гасить млаву ліхтарню, що в нутрі порталю світить блідим світлом.

— Темінь! — записує чужинець, дріжучи з жаху та холоду. Час кожаних, гієн, щурів і понурих нічних птиць. Проступок боїться світла і гасить ліхтарні.

Сильний вихор перериває нараз хід його думок і він пчихає сильно. Таке пчихання могло би кинути бика до землі, якби бик

загалом міг пчихати. Ревматичний біль у правій нозі пригадує йому мило, що не можна виставлятися на вогкість без кальошів, на вогкість, облудну союзницю Єзуїтів, що більше, як раз служила вже їм як aqua tofana. Крім цього ці двері замикають, коли другі отвиряють — і отвиряють їх, коли другі замикають. Це обіцює чимало таємниць та інтриг, що для них варто вже й натертися оподельдоком. А що цікавість милого чужинця з такоюж силою звертається й до чорної діри, як бідна пташинка до отрутного рота гадюки, він неначе прикований стоїть на розі дому, як філософ, поліцай або цікавий, ідучи за нестримним бажанням прослідити невідане.

Коли бе одинацята година, на початку вулиці появляється дорожка. Великий, випрямлений мужчина, від вух по кістки завинений гавельоком, іде бистро вулицею й спішить без вагання в дім Єзуїтів.

Минає три годині, три смертельно довгі годині, в яких терпеливо вижидаючий чужинець мучить собі мозок, щоби погодить цю скору ходу, випрямлену поставу, певне сяння й фосфороватий запах иньшого світа, що він наче завважав у нічного гостя. Він старається погодити це все, що він бачив на образах абочитав у життеписах. У життеписах: Бісмарка, Торквемади, Макіявеля, великого Канта, або сілюету Ніна. Вкінці приходить до пересвідчення, що ця таємнича особистість це ніхто иньший, як лорд Ратвен, Байронський опир. Аж тут цей опир так скоро, як прийшов, виходить, вскакує в до-

рожку й вона жене чвалом, що наляканому чужинцеві нагадує цю загально відому баладу: гоп, гоп, мій конику! Твої крила злочин, твої кигті підкови люципера.

Двері житла Єзуїтів замикають, туркіт воза губиться в даліні, нічний сторож заповідає другу годину й темні нічні тіні бліднуть поволи, а чужинець не найшов нічого нового. Одиноке, що здобув тут, це хронічний нежит, що змушує його заживати пастильки проти кашлю Андре й що року йти до Петрикози. Там оповідає він лікареві в тайні та повторює всім товаришам стола, що злочинні інтриги Єзуїтів і їх таємничі вчинки, це справжня причина його гідного пожалування стану. І це не пересада: бо більше як одно обжалування проти Єзуїтів має часто ще менше підстав, як хронічний нежит нашого чужинця.

Тут доповняємо неповні записки деякими даними, що знаходяться в нашому єдиному посіданні*).

II.

Брат Домінго відбув молитву перед приняттям Найсвятійших Тайн і потім як звичайно, служив до служби Божої Всч. о. ігуменові. Коли сповнив свої обовязки Марії, взявся виконувати свої зайняття як Марта. Поставив варити горнятко води, щоби приготувити три філіжанки шоколяди на снідання трьом одиноким братам, що тепер находилися в домі. Він сам напився в

*) Оповіджена тут подія історично вірна. З обережності промовчуємо імена та час і заявляємо читачеві, що подія не склалася в Іспанії.

кухні настоячки філіжанку кави* зів шматок сухого хліба, укрит під плащем кіш і пустився як що дня на торг. При тому голубив у душі думку, що від довшого часу занимала його.

Це був 3. грудня, празник св. Франціска Ксаверія, апостола Індіців і патрона місіонарів ордену. Брат Домінго рішився прикрасити свято й шоденний стіл гурта збогатити стравою, що її сам винайшов. Брат Домінго на цьому полі довершував знаменитощів. Він мав сміливого, хоч трохи буйного уявою духа. Справжній Гете між кухарями, погорджував він старим Апіцієм і його твором про кулінарний закон. Він поринув ув океані романтичних сосів, що під їх покривкою подавав він картоплі за фазанів, а фасолю за ніжний дріб. Ці соси опиралися всякій хемічній аналізі й ще у Веййота, який три дні гостював у Єзуїтів, визвали болючий оклик: „Oh, Jesuites! étant ce que vous êtes que n'avez-vous de meilleurs cuisiniers!“

Убожество вкорочувало крила кухарському генієві брата Домінга й тому мусів він обмежитися до кількох начиняних помідорів. Він купив як щось надзвичайного на торзі чотири помідори, що виглядом, формою й краскою моглиб послужити Вошінгтонові в його власній особі як фригійська шапка. Купив і знов пустився з поворотом до дому. У думках занимався приготуванням складових частий начинник зі святою простотою, що питома праведним і справді побожним душам і запевняє їм небо, чи вони біля кухні, чи на високій проповідниці. У дверях зустрі-

нувся зі старою бридкою жінкою, що звернулася до нього з питанням, чи не могла б поговорити два слова з о. Антоном.

— Їх Всечесність у сповідальниці — відповів брат Домінго.

Стара була стрівожена й нерішена, по хвилі добула лист ізза пазухи, дала його братові й прохала благаючи передати його зараз о. Антонові. Домінго прирік це й увійшов у дім, при чому як звичайно лишив двері отвором.

Тимчасом подався о. ігумен у свою кімнату, з задоволенням видом людини, що позбулася всіх немилих обов'язків і тепер може віддатися своєму улюбленому заняттю. Він був незвичайно мила, середнього росту людина, ні худий, ні товстий, ні молодий ні старий. Одиноке, що було помітне на його лиці, це був його погляд, погляд, що з нього біла й лискавка духа, що виявляла генія, як і лагідне милосердя, що зраджує святого. Бо цей чернець це був відомий письменник, що його твори перекладено на всі мови, доступні сливе всім націям. Визначна людина, що вміла опертися підхлібству й гордувати очорненням, признавав тільки одно правило: „Ти не станеш кращий, коли тебе хвалять, ні гірший, коли тебе ганять«. Правдиве слово Петра Грульо, що так тяжко зрозуміле цьому, хто не носить у серці всього духа цієї чудової книжки, що має наголовок „Contemptus mundi“ (Погорда світа). В самому кінці кімнати, неоподалік вікна, стояв робітний стіл, що відразу зраджував ученого: папері, фольялія, рукописи, старинні й новітні, відчинені й зачинені книжки в живих і мертвих мовах

покривали його скрізь і скрізь. А понад усіма монументами людського знання стояв серед них сей новіший монумент людської й Божої любові, твір, що все отворений для тих, що в його пяти ранах шукають певних шляхів, розв'язок сумнівів і певних подій — Розпяття!

Всечесніщий о. ігумен добув табакерку, взяв один нюх. Перелистовував ріжні часописи й журнали, що прийшли день перед тим. Прочитав три рядки німецької статті, в якій писали про його останній твір, пробурмотів між зубами: »Заки ти мені це сказав, сказав мені вже чорт — кинув журнал на стіл і почав стелити постіль, що була закрита заслоною.

Їх Всечесність без огляду на своє визначне становище, порядкував сам у своїй кімнаті й сам стелив собі постіль і то так, що місце під ноги було вище як місце під голову. Подушки пом'яті, а накривала в безладі. Все це вказувало на величезну недостачу змислу для симетрії й краси.

Потім станув він на вколішках на деревляному стільці до молитви, на якому був приклеєний образ Найсвятішого Серця і другий св. Ігнатія й читав набожно *Actiones nostras* тай иньші молитви. Потім зітхнув із полекшою, як хтось, що скаже собі: »Слава Богу, тепер я вже скінчив!«, сів при бюрку й почав наново переглядати книги й папері. Поволи розяснювалися черти його лица, лице почало рум'яніти: хопив перо та почав писати. Опісля взяв образ Пречистої Диви, що був під Розпяттям, поцілував із простою й відданістю дитини, що

обнімає неньку й закликав дріжучим голосом: »Quot grammata scribam, tot laudes tibi persolvo...« У цій самій хвилі роздався стукіт у двері. Всечесніщий о. ігу-

мен глянув трівожно на двері, потім на білий папір, що ждав на нього й закликав вкінці, не відкладаючи пера, лагідним голосом: »Прошу!«

(Кінець буде).

ЗІ СТУДЕНТСЬКОГО Й ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ

Галичина — Львів. Хоч і спостерігаємо в студентському життю певні прояви додатні, які ми зареєстрували в попередніх числах нашого часопису, то все таки мусимо ствердити, що на загал картина цього життя представляється в теперішній мент дуже невідрадно. Студентство відпокутує свій кардинальний організаційний промах, яким був бойкот. Бойкот підірвав і зруйнував ті морально етичні підстави, на котрих спирається будівля всякої громадянської організації. Бойкот розбудив і виплекав до нечуваних просто розмірів антисоціальні й демагогічні інстинкти нашої студентської маси, вбиваючи в одних почуття академічної гідності й честі, в других же створюючи фальшивий суд про їхню ледачість малокультурність. У результаті, по остаточнім знесенню бойкоту та всяких безпосередніх і посередніх зближеннях і вирівнюваннях гадок, осталися серед студентства бойкотові кваси. І всі дотеперішні організаційні починання студентства, всі нові товариства й наукові секції терплять од цієї болячки. »Я не приходитиму на ваші збори, бо там є добродій Х, або У, який бойко-

тував мене зглядно який є хрунем національним зрадником« і т. и. чується при всякій організаційній роботі.

Поза онtimi чисто особистими зглядами, які є »камнем преткновения« студентської організації, — а які, здається, не скорше уступлять, поки бувше бойкотоване студентство в більшій кількості буде репрезентоване в студентській організації, — ділають ще й інші деструктивні чинники організаційного студентського життя. Це передовсім низький інтелектуальний, етичний і культурно-соціальний рівень великої студентської маси і природно звязана з ними об'явами тенденція маси до грубо матеріалістичного світогляду, який на студентському галицькому ґрунті культивує засаджена з заграниці організація ДОПС-а (Ділове Об'єднання Поступового Студентства). ДОПС використовуючи важку кризу серед галицького укр. студентства по думці засади »що в мутній воді найкраще ловиться риба«, веде свою деструктивну діяльність серед національного студентства. Його діяльність розвивається у трьох засадничих напрямках: 1) допровадити до пов-

ного розрізу між студентством, а старшим громадянством, яке, мовляв, без виімку затроєне національним угодовством супроти; Польщі; — 2) недопустити до порозуміння краєвих студентських організацій з праським ЦЕСУС-ом (Центральний Союз Українського Студентства) й оконечно повалити сам Цесус; — 3) навязати зносини й підпорядкуватися харківському „Студентському Пролетарському Бюро“, яке являється територіальним, а не національним союзом студентів вищих шкіл на Україні.

Це і є отті негативні чинники, що не дозволяють укр. студентському життю вирватися з дотеперішнього ембріонального животіння в «Студентській Громаді» і знятися на вищі щаблі організаційного життя. І пишучому ці рядки мимоволі насувається на ум настирливо трівожне питання: «Щож дальше буде?» Чи знайдеться серед укр. студентства добра воля і люди, що зможуть направити лихо?»

Чекаймо терпеливо, поки хронікар укр. студентського життя не зареєструє в тім майбутнім нових фактів. Дай Боже таких, яких ми собі бажаємо.

З життя Укр. Христ. Студ. Організації у Львові. Дня 14. березня виголосив тов. Мох М. відчит на тему: «Що розуміємо під католицькою літературою». До дня 21. березня вписалося в

члени організації 19 студентів і студенток, других стільки ж симпатиків.

Загальні Збори Секції Студенток відбулися дня 14. березня при дуже нечисленній участі, бо зі загального числа нашого студіюючого жіноцтва, що доходить до 150, ледви 20 студенток зацікавилось організаційним рухом. Новий виділ секції студенток не повинен однак зражуватися цею байдужністю й повинен дальше відважно переломлювати леди нашої рутенської оспалости.

Анкета в справі матеріальної допомоги укр. студентству, скликана виділом «Студентської Громади» на день 18 березня ц. р. не відбулася з огляду на брак заінтересування з боку ширшого студентського загалу. На тисячку укр. студентів, перебуваючих під цю пору у Львові, явилось на анкеті 5 студентів!

Загальні Збори студентської кооперативи «Самопоміч» відбулися в суботу для 20 березня. Матеріальний стан кооперативи представляється дуже сумно. Ціла діяльність уступаючого заряду ограничилася в останніх місяцях до ведення крамнички в льокалю студенської хорчівні. Цілу управу перебрано й на місце старих «професійних» студентів тзв. мартів, прийшли нові сили. Докладніший звіт з діяльності кооперативи подамо в найблизшому числі нашого часопису.

ЗІ СВІТА

Міліонер - монахом

У французькій монастирі Трапїстів зложив недавно монаший обїт о. Марія Альберт з родини бельгійських міліонерів Ван Крайсен. Перед вступленням у монастир переказав Ван Крайсен своє міліонове майно католицькому союзові «Бог і Батьківщина», союзові, котрого сам був заложником.

Переслідування релігії в Росії.

Криваве переслідування православних єпископів почали більшовики у 1918. році. Першого вбито орлівського єп. Макарія. По ньому застрілено київського митрополита Володимира та замучено астраханського архієп. Митрофана й його помічника єп. Леонтія. Бірним не дозволено навіть поховати тіл убитих. Старенькому єп. пермському Андронікові видовбано очі й воджено на мотузї по вулицях; потім його втоплено. В тому ж Пермі застрілено теж патріяршого висланника єп. Василя. В Тобольську замучили арх. Гемогена, а в Звязьку привязали єп. Амврозія до кінського хвоста. В Самарській губернії насадили на кіл єп. Ісідора. Білгородському єп. Нікодимові розбили голову залізним прутом, а тіло викинули на гній і заказали хоронити. Ревальського єп. Платона обливали на морозі водою, аж замерз. Мало знаємо про мучення єпископів Пімена, Методія, Германа, Варсонофія, Єфрема, Якима й другого Методія. В Петрограді застрілено

1921. року любимця народу, єп. Венямина. Є ще 6 — 7 єпископів замучених ув оковах, та багато, про яких смерть ближше не знаємо. До 1920 року вбито 1200 священників, 21 єпископів заслано на Сибір і Туркестан. Все це зробили комуністи, які мають ще безличність брехати, що релігія для них «приватна річ і кожний може вірити в СРСР у що й як хоче». Гарна «свобода»!.

Які ми? Багато з наших старших громадян, а також і деякі студенти захоплюються творами палкого порнографа Макушинського. Варто їм отже поручити прочитати спомини того пана п. з. «Smutne i radosne». Ось що пише він про нас: «Українцы, to pódzikiе bydlę, które łaknie polskiej krwi, krwi tych, którzy wiekami zakładali dla niego ochronki, szpitale i szkoły»...

»Łotry, chamy i złodzieje zebraли się do kupy i nazwali to armją ukraińską».

Читайте і поручайте іншим.

Сила католицизма в Англії. Після нової статистики з числа 38,158000 горожан В. Британії (європейської) припадає на католиків два і пів міліона. Для цих католиків працювало в душпастирстві 2598 світських і 1445 ченців священників. Єпископів є 17. У 1924 р. поставлено 39 нових церков; побудовано 5 вищих і 51 середніх шкіл. Навернень на католицизм було в 1925 р. 12.355. Двох найвизначніших письменників сучасної Англії, Гільберт

Кейз Честертен та І. Белльок, це свідомі католики.

Останні чуда в Люрд. В серпні 1925 р. Люїза Бапт, хора від 5 літ на туберкульозу, прибула до Люрд. Лікар побачивши її на двірці, сказав: »Коли ця поздоровіє, то я повірю в чуда«. Чотирох лікарів признало стан Л. Б. за незвичайно тяжкий. 22 серпня, по обході з Найв. Дарами, почувла Л. Б. тяжкі болі, а по них сейчас устала здоровісенька. Попоїла, провела добре ніч, а на другий день сама вбралася й вийшла на місто. Лікарі (числом около 50) стверджують повний поворот до здоровля, а бюро перегляду вздоровлень признає, що Л. Б. вповні здорова і що її наглого повороту до здоровля ніяк не можна пояснити природними причинами.

Еспанка Осипа Вентура прибула 21. червня до Люрд в останній стадії сухіт. Хора від 1917 року. Довга дорога так виснажила недужу, що здавалося, не доїде до Люрд. По дорозі — в Барцельоні — вділено хорій останне св. Напуття. В Люрд скупавшия в джерелі Божої Матери, відчула Осипа, що їй покращало, а в сід за тим прийшло й скоре уздоровлення. Встала сама з носилок та почала проходжуватись (а не могла того зробити вже від семи літ). Випадок прослідило 24 лікарів.

Згадати тут годиться про одно з давніших чудес із 1924 року, що притрапилося протестантській Англіїці Міс Клерк. Вона лічилася в льондинськiм шпиталі вже від двох літ на ревматизм, та ніщо не помагало. Вкінці недуга

зовсім її спаралізувала, а лікарі признали її за невилічиму. Тоді то недужа забажала поїхати до Люрд, бо — як мовила — вона певна, що там поздоровіє. Три сестри милосердя, протестантки, відраджували хорій таку мандрівку, а в кінці заявили, що перейдуть на католицизм, коли недужа справді поздоровіє. Міс Клерк таки поїхала до Люрд і там — по купелі — почувлася совершенно виліченою, так, що сама піхотою вернула до поїзду. В Лондоні лікарі ствердили опінію своїх товаришів із Люрд, цебто, що годі спричинити таке здоровлення природними силами. Три сестри милосердя додержали слова й перейшли на католицизм.

Найменші держави. В Европі маємо чотири маленькі, але самостійні держави: князівство Монако й Ліхтенштайн та републики Сан Маріно й Андора. Монако займає простір 22 кільометрів кв., або є таке велике, що пройдеш його ціле за годину. Парлямент Монака має 12 послів, військо 82 жовнірів і 4 офіцирів. Конституційна монархія Ліхтенштайн більша від Монака 7 разів, та населення має всього 12 тисяч, а війська взагалі не держить. Андора, це република, котрою правлять парламент і єпископ з Урхеї; жителів має Андора 6.000. »Найбільша« з цих »великодержав« це република Сан Маріно (в Італії на півн. схід від Фльоренції, біля Равени), котра має 50 km² простору й 8,700 жителів. Війська має Сан Маріно досить багато: аж 950 люда й 4 гарматі. Републикою править »Велика Рада«, зложена з 60 членів і двох »капітанів«.

— О П О В І С Т К И —

[За цю часть Редакція не відповідає.]

„ПРАВДА“

Листки для поглиблення світогляду

„Правда“ є серією брошур на теми суспільні, філософійні, релігійні і служить поширенню та поглибленню знання в цих областях.

Листки виходять 10 раз до року, більш менш що місяця і обговорюють у приступно-науковій формі звичайно одну тему. —

До тепер вийшли:

1. Математика і релігія
2. Голос Катакомб
3. Церков у боротьбі
4. Чий ділом церков

Друкується: Тиранія моди — Окультизм і спиритизм — Церков всесвітню — Геологія і релігія і інші

В передплаті 10 випусків коштує з висилькою річно 5. зол. —

Адреса редакції:
Львів, скритка: 108

✶ Н О В А З О Р Я ✶

Орган Української Християнської Організації

Виходить що тижня від
1. січня, 1926.

¼-річна передплата: 4 золоті.

Адреса Редакції й Адміністрації:
Львів, ул. Бикстуська 39а

*** НА СВЯТОЧНІ ДАРУНКИ ***

відступає МАРІЙСЬКЕ Т-во МОЛОДІ слідуєчі книжки

ПО ЗНИЖЕНИХ ЦІНАХ

ЦІКАВІ ОПОВІДАННЯ:

» Жертва дитини	1 зл. сот.
» В печері пустинника Часть I.	1 « «
» В печері пустинника Часть II.	1 « — «
» На філях моря	1 « — «
» Український Йов Часть I.	1 « — «
» Український Йов Часть II.	1 « — «
» На темних стежках Часть I.	1 « — «
» На темних стежках Часть II.	1 « — «
» В підземеллях Риму	1 « — «
» В копальнях Сардинії	1 « — «
» В огні і крові	1 « — «
Малий Петрусь	— « 40 «
»Н. Приятель« — ріжні числа — зам. по 20 сот. тільки по	— « 10 «
»Поступ« — ріжні числа — замісьць по 50 сот. тільки по	— « 20 «
Церков у боротьбі зам. по 50 сот. тільки по	— « 40 «
Голос катакомб » « «	— « 40 «
Чий ділом Церков » « «	— « 40 «
Стережіться ложних пророків	— « 12 «
»Ключ до неба« замісьць 90 по	— « 70 «
»Євангеліє основою життя«	— « 90 «
»Псальми« замісьць 2-50 тільки по	2 « — «
»Золотий ключ« малий молитвенник	1 « — «
Статут Мар. Т ва«	» 50 «
Під Лелійним Прапором	« 10 «
Календарець »Ідея« замісьць 50 тільки по	— « 40 «
Календарець »Нашого Приятеля«	— « 30 «
Календарець »Доброї книжки«	— « 50 «
Стежечка в рай	2 « — «

ЗАМОВЛЕННЯ ПОСИЛАТИ ПО АДРЕСІ:

»МАРІЙСЬКЕ Т-во МОЛОДІ«, Львів, скритка, 108.

30429.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

ПОСТУП

Л. Манастирський

Великого бажаєте!

ВИДАЄ РЕДАКЦІЙНИЙ КОМІТЕТ У ПЬВОВІ

РІК VI

19 ТРАВЕНЬ 26

Ч. 5

ЗМІСТ

	стор.
Степан С.: Воскресення	65—66
Р. Т.: Непорочно Зачата	66—67
Іван Гладилевич: Новий студент	67—70
М. ф. Бремшайд: У весну життя (7. лист)	70—73
Афоризми	73
Люї Кольома: Пст! (Продовження)	74—78
Зі студентського життя	78—80
Зі світа	80
З католицької акції	

Ціна числа: 50 гр.

СТУДЕНТЄЬКИЙ ВІСНИК

— „ПОСТУП“ —

Орган присвячений правді і благородній ініціативі

— Виходить що місяця (кромі ферій) —

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ В РОЦІ 1926.

Цілорічна передплата в краю виносить 5 золотих; за кордоном виносить: 1) для Америки і Канади 1·50 доляра; 2) для Бразилії 15 мільрейсів; 3) для Чехословаччини 45 чеських корон; 4) для інших країв вартість 7·50 швейцарських франків.

Краєву передплату посилається на адресу:
Експедиція часопису »ПОСТУП«, Жовква.

Всі закордонні грошеві посилки посилається порученим листом по адресі: »ПОСТУП« Львів, ул. Домініканська 11/І.

Як зачет на передплату приймається найменш 1·50 зол. пол.

У розпродажу часопису не посилається.

НА МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ

поруцаємо книжку

СТЕЖЕЧКА В РАЙ

Апробований церк. властями підручник до майського набоженства (обему около 200 сторін) містить 31 розважань, 7 посіщень, поучення як відбувати майське богослуження та молебен, параклис і пісні на май.

Ціна 1 зол. 50 гр.

Хто замовить більше примірників,
дістане книжку з опустом!

Замовляйте за готівку по адресі:

ЛІТЕРАТУРНО-ВИДАВНИЧИЙ ІНСТИТУТ

„ДОБРА КНИЖКА“

Львів, ул. содова 4.

Степан С.

ВОСКРЕСЕННЯ

I.

ЗАГРАЛИ сурми в міліони тонів
 Вічний Псалом —
 вдарив акордом Попрад, Дунаєць,
 Донець та Дон....
 Зшуміли стонно верхи Бескиду,
 здрожав Кавказ —
 і встали вої... безмірні вої...
 ...сталеві списи... сталеві зброї...
 ...сяють шеломи, золотом сяють...
 ...князі бояри ведуть дружину,
 ...ведуть безвпинно, ведуть без стриму...
 Князь Володар
 єдинить землі:
 Галич... Кубань...

. . . . .
 . . . . .
 . . . . .

Князь Володар:

. . . . . Народе!...
 . . . . .
 . . . . . встань !... !...

II.

Руками широко, руками далеко...
 Остання присяга: Моя земля!...
 Пуховила сніжно, голубила ніжно:
 Мій милий... мій любий... твоя!.. твоя!...
 В жемчуги поклала, у цвіття прибрала...
 ...Ой люлі... Соколе... засни... засни!...
 ...Я втищу, вколишу, спокоем надишу
 розпалене серце... спічни... спічни!...
 На віки обняла, на серце поклала...
 Залізний буйвітер тужив, шумів —
 у дикій розпуці гнав хмари, гнав тучі,
 рвав коси берези... ривав... шалів...

III.

Злотаві світла цілюють ікони...
(Суворі лиця)
...приймають молитву, приймають присягу —
(дрожить земля)

Істружені груди припали хрестами...
...Великий Четвер...
А Дух високо невидимі крила
на сльозах простер...

Пробили нам груди, пробили нам серце!...
Триглавий змії
ідоли поставив й Твоєму храмі...
...Ісусе...! . . . . .

. . . . .
. . . . .

В бій!!

. . . . .
. . . . .
. . . . .

IV.

І буде так: Прийде вогонь — згорить усе...	І буде так: Сто сніжних крил почне псалом....
Забракне сліз, забракне слів... — Це Він іде....	Предвічний спів обявить знов Новий Закон....
І буде так: Він скаже „Хай!“ ...І зникне кров... ..	І буде так: Оден Завіт... ....оден народ....
А встане брат, а встане Дух... ...В усім любов...	І цар оден... і пан оден: ...Христос..... ...Господь.....

Р. Т.

НЕПОРОЧНО ЗАЧАТА

ЧИ ЗНАЄШ, яке ім'я має Та, яку ти щодня рано-вечір витаєш словами:
„Богородице Діво, радуйся“?

Архангел назвав Її „благодатною — повною ласки“, — св. Єлисавета натхнена Духом Святим називає Її „Матір'ю Господа свого“ і „благословенною між невістами“, -- і що в людскості було великого умом і серцем вичерпує своє знання, любов і натхніння, щоби величати Її найдостойнішими іменами і ніколи не находить досить сильного вислову, щоби назвати Її так, як хоче і повинно.

Як називає Себе Та, яку людскість не вміє назвати?

Себе називає Вона трома словами: „Я є Непорочне Зачаття“.

Марія є Непорочно зачатою... Єдино з Божої Доброти, через будучі заслуги і смерть Ісуса Христа від першої хвилини, як велика душа Марії оживила Її пречисте тіло в лоні Її Матери, Вона була вільна від гріха пер-

вородного і повна благодати. Від першої хвилини Свого життя-буття Вона була піднесена і освячена Божою ласкою, тим даром небесним, який з чоловіка робить нове створіння, зі слуги і невільника Божого творить Божу дитину, дає всі права, достоїнства і привілеї Божого синівства і відзеркалює в душі чудний образ Божої Святости і Краси.

Марія єдина — Непорочно Зачата.

Глянь оком в історію людства.

Вже при його колісці підіймаються величаві постаті. Там бачиш Патріархів вибраного народу, людей сильних волею — великанів віри. Де інде знова виступають перед тобою Божі Пророки, осяяні блесками Божих об'явлень, вістуні Господа Саваота. Там даліше пересуваються ряди могутніх князів і вождів, яких розум й сила наповняли землю, а служили Богови. То були люди, яких „не був гідний цей світ“. Все, що міг видати природний геній: — і чари поезії і музики і блески прочих штук і глибина думки філософів і помисловість та сила вождів і мудрість мужів стану, все те тахне й щезає перед їх героїзмом і совершенством, як тахне й щезає ніч перед сонцем.

Хтож однак є ці люди? — Це нещасні нащадки того, хто в раю підніс бунт проти Бога, — це ті, які заки побачили світ, несли вже на раменах своїх тягар Божого гніву, — це великі каянники, які мольбами, жертвами і боротьбою задля будучих заслуг Христа здобували собі скарб Божої благодати.

З цілого роду людського лише одна Марія від першої хвилини свого буття є вільна від гріха і повна благодати. Перед Її святістю і красою гаснуть не лишень блески краси, розсіяні в природі, не лишень мовкнуть тисячні звуки, які видала зі себе людська душа серед найкрасших поривів і тисячлітніх зусиль, але перед Нею, дочкою Адама, блідніє небо, Вона: „Чисті́йшаа Хрґґі́мх й сла́внї́шаа бі́зх сра́внї́аа Ге́рафі́мх“.

Друже, Та, яку все, що було найблагородніше в людстві, подивляє в німім захопленню, якої Імя ти привик вимовляти від своєї коліски і яка стала частиною твого життя, Вона не лишень живим, чарівним образом, що стоїть перед тобою, але особою тобі близькою, — Вона твоя Мати а ти Її дитя, — син — Непорочно Зачатої.

Нагхніням і чаром твоеї душі повинна бути Її святість і чистота, а раннім співом твого серця молитва: „Через Твое Пресвяте Зачаття, Пречиста Діво Маріє, очисти мое серце, тіло і душу“.

Гладилович Іван

Новий студент*

З ХАОСУ громадянської анархії та ідейного заломання української молоді в останніх роках виринає і кристалізується новий тип укр. студента. В протиставленню до давнього індиферентного, а то й ворожого християнській релігії націоналіста-студента і новішого комуніста революціонера — це тип віруючого католика націоналіста. В українському студентському життю це новий чинник, а поява Української Християнської Студентської Організації виповнює по раз перший ідеологічне угруповання укр. студентства. Цьому новітньому типові — но-

*) З огляду на добре зібрання всеї нової історії нашого студентства в цій статті, передруковуємо її »Поступі« з »Нової Зорі« ч. 14. ц. р. (Ред.)

вому зорганізованому студентові бажаю присвятити отих кілька рядків, щоби познакомити й наше старше громадянство з тими умовами, серед яких дефінітивно витворився оцей новий студент.

Світова а відтак визвольна українська війна сильно захитала ідеологією укр. демократичного вільнодумного народолюбства, що від десятків літ захоплювало нашу академічну молодь. І коли надійшла ця історична хвилина можливості сповнення цих ідеалів, то молодь, що з крісом у руках прийнялася за реалізацію їх, наглядно переконалася про розбіжність а то й противорічність своїх ідеалів. Національні, соціальні й релігійні ідеали найшлися в різкому конфлікті, а тим самим прийшла теж руїна цілої тої акції, яку в ім'я цих різних ідеалів піднято.

Повернувши з поля домів мусіло укр. студентство перевести ревізію своєї ідеології і скликаний у перших днях липня 1921 краєвий студентський зїзд у Львові мав пройти, по бажанням ініціаторів, під кличем «переоцінки цінностей». Вже тоді почалася диференціація в поглядах і переконаннях студентського загалу і попри комуністичну течію виходить на арену ще незорганізований, зате пристрасно поборюваний, християнський рух серед студентства, що зазначився видаванням християнського студентського журналу «Поступ». Липневий студентський зїзд не мав змоги зайнятися переоцінкою національної ідеології, бо на деннім порядку нарад найшлися актуальні справи, які належало безпроволочно вирішити. Нові ідеологічні напрями найшли свій вираз у вже готових формулах. Коли старше вільнодумне студентство, яке вело й надавало тон зїздові, висунуло справу організації укр. університету без теологічного факультету, то справа ця стрінула рішучий опір з боку християнського студентства. Спир погоджено компромісово на внесок представників старшого громадянства, що університет має складатися з чотирох факультетів. Укр. християнське студентство не виявило позитивного свого відмінного становища й, будучи зовсім незорганізованим, увійшло беззастережно в загально національну організацію укр. студентства.

Акція бойкоту польських В.Шкіл і творення У. В. Шкіл у Львові переходили знані нам усім стадії. Не входячи в kwestію, чому і хто винен у невдачі цієї акції, можемо сконстатувати одно, а саме, що ідеологів вільнодумного націоналізму, отих провідників укр. студентського руху не напровадила на правдивий шлях навіть та нова творча ідея будови УВШ. у Львові. Моральний розклад починається серед них уже в починах університетської акції. Частина ліпше ситуованого студентства вже на другий день після ухвалення резолюцій утікає з краю на заграничні університети, а провідники студентства

вважають цілу справу за корисну нагоду зробити для себе кар'єру та при допомозі студентства захопити політичний провід нації.

Маючи на увазі з одного боку свої особисті шкурні інтєреси, з другого кидають між громадянство високолетні фрази «про галицький ірляндизм», піддержують та роздмухують серед молоді трагікомічний національно-революційний запал. Коли зневіра починає обхоплювати менш видержалі матеріально і морально одиниці й ці отверто вписуються на бойкотовані польські В.Школи, то вільнодумне студентство починає зі збойкотованими студентами неетичну й нечувану ще досі боротьбу, кидаючи на них за зломання організаційної солідарности клеймо «національних зрадників і хрунів». Починається сумний занепад моральної вертости українського студентства, який відзеркалюється в розбишацьких нападах та взаїмнім побиванню себе по лицю на прилюдних місцях у концертних саях, а навіть у церкві. Це доба справдішого обдуреного та рознузданого пайдократизму.

На арену входить студент комуніст, зорганізований у пражським «Діловім Обеднанню Поступового Студентства» (Д. О. П. С.) і починає свою пропаганду серед розбитого українського національного студентства. Роздор і невдоволення студентства, це для нього безцінний капітал для його деструктивної роботи. «Методами провокації (Черв. Шлях ч. 2 — Прага)» підкопує він Цесуса (Центральний Союз Укр. Студентства у Празі) й торощить краєву організацію студентства «Профорус». Свідомо використовує антагонізм серед національного-думаючого студентства та піддержує компромітуючі виступи молодих «національних героїв». Приписуючи всю вину за невдачу «угодовому» старшому громадянству, старається він і тут посяти роздор.

Розбите вільнодумне студентство поза пасивністю не виявляє жадної контракції. Свій весь час посвячує воно на особисті спори й уразу, які полишалися по бойкоті. Станувши впрочім на атеїстично-матеріалістичному світогляді, воно раз по раз здає позиції комуністичним Допсівцям, щоби вже в недалекому майбутньому злитися з ними в однім угрупованню.

Українського студента християнина вже ніщо не може лучити з отцим вільнодумним і аморальним націоналізмом, що з дня на день схиляється до комуністичної ідеології. З великої визвольної боротьби вийшов він вправді розчарований нашим плитким націоналізмом, зате сильно скріпився він у вірі в Бога і Його справедливі вироки. З воєнних окопів виніс він горячу любов до рідної землі, для якої добра бажає віддати всі свої молодечі сили. Розваживши минуле і теперішній невідрадний стан, в якому найшлося українське студентство, приходять до переконання, що лиш на правдивій опоці ка-

толицького світогляду можна творити й будувати, а не руйнувати наше національне і соціальне життя. Нині цей новий студент-християнин, ще в меншості, щойно кристалізується, але через тверду працю над собою, вірить він, що добуде краще «Завтра» Нації!

О. М. ф. Бремшайд

У весну життя

(7. лист до молодого Приятеля. Докінчення.)

4) Але Церква є жадна, мовляв, панування і за багато в усьому її володіння. То дальший закид, який ми теж опрокидуємо. Що Церква виконує якусь володіння, то цього годі брати їй за зле. Цеж її обовязок, і то тяжкий та твердий обовязок, що його на неї вложив Божественний її Основник. Хто робитиме винуватими родичів за те, що вони заряджують родиною? Цеж Бог поручив їм виховувати дітей і вести провід у родині! Хто обвинувачуватиме володаря за те, що він видає законні приписи для своїх підданих? Так отже, а то ще й менше хиба можна Церкві докоряти, коли вона своїм дітям дає приписи і закони, що являються корисними, а то й konieczними для Божої слави і спасіння душ. Бож і сам Божественний Спаситель, заки розстався із цим світом, поручив своїм Апостолам, щоб у Його імені проводили вірними на дорозі до вічного життя: »Дана мені всяка власть на небі і на землі. Ідіть отже, навчаєте всі народи, хрестячи їх в імя Вітця і Сина і святого Духа, навчаючи їх заховувати все, що я заповідав вам«¹. А ще перед тим мовив Він до них: »Що звяжете на землі, буде звязане на небі,

а що розвяжете на землі, буде розвязане на небі*«. Тому ледви чи найдеться яка друга влада, яка малаби право до володіння лучше обосноване, як його має Церква, щодо духового проводу над вірними.

А проте свою власть виконує Церква надзвичайно спокійно та лагідно. Коли чується закиди, що вона жадна володіння, то можна би думати, що вона на кожному кроці обтяжує нас своїми наказами й заказами, що вона всюди розсилає своїх поліціантів, які наглядалиби строго кожний наш поступок, що по всіх містах і селах має свої вязниці, де строго карає всіх тих, що переступили її закони... Та зовсім не бачимо того всього! Де є такий володар, де така держава, деби так мало дано законів підданим, як у Церкві? А чи в добавку не спрямовані всі ті її накази на нашу найбільшу користь? Чи не являються вони великим благословенням для християнського суспільства, коли тільки їх совісно виконувати? А коли ходить Церкві про виповнення цих приказів її, то чи не звертається вона лише до нашої доброї волі? І не

¹ Мт. XXVIII. 18-20. * Мт. XVIII. 18.

грозить вона нам ні в'язницею, ні грошевиими карами! А коли хто роками цілими не виконує її заповідий, тоді вона вельми боліє з приводу цього і молиться за нього, відкидаючи zarazом всякого рода засоби примусу; що найбільше заявляє остаточно, що даний член не перестав її зневажати і тому вона не хоче більше вважати його своєю дитиною. Ось і тільки всього! Де на широкому світі знайдеться другий володар, який користувавсяби своєю владою так лагідно, як це робить католицька Церква?

5) Кажуть знову інші противники: Католицька Церква проповідує заєдно християнську любов ближнього, а сама являється нетерпимою, нетолерантною.

Правда є все нетолерантною! Толеранція супроти неправди — то гідна погорди зрада правди. Правда не згодиться на твердження що $2 \times 2 = 5$, що Німеччина є в північній Америці... Нема нічого так невмолимого та впертого, так незігнутого та самовільного, як правда! Колиж католицька Церква, яка заснована Христом, сягає апостольських часів, уважається і мусить уважатися єдино правдивою, то ніякого іншого релігійного товариства не може вона вважати цілковито рівноуправленим зі собою і ніякого першого-лучшого релігійного реформатора не може поздоровити та повитати яко божого післанця. Колиби Церква так робила, то це булоби для мене найлучшим доказом, що вона не має правди в собі; я перший погордивби нею і раз на все відвернувсяб від неї!

Годі теж закидувати Церкві нетерпимість тоді, коли вона виклинає даного свого члена, який постійно та вперто спротивляється і не повинується їй. Бо такою екскомунікою Церква не проклинає і не засуджує цього бунтівничого члена, тільки попросту заявляє, що він уже більше до неї не належить. А ніхто чейже не може Церкві відмовити права до такого виключування, бо те саме робить кожде інше товариство. Коли нпр. в офіцирському корпусі, чи в масонській льожі якийсь член не хоче підчинятися статутам, то його виключують — і кождому з нас є це самозрозумілою річчу. Але як що тесаме робить Церква, тоді з цього приводу вибухає страшне обурення, обвинувачується Церкву, закидуючи їй строгість і тиранію! Чи не є це несправедливістю?!

Та як із одного боку католицька Церква являється неуступчивою й нетолерантною супроти блуду, так із другого боку, супроти особи заблудженого та переступника виявляє вона лагідність і любов. Навіть супроти виключеного з неї члена все ще живить матірню любов; із тугою виглядає зміни його постанов, а коли він з каяттям навертається назад до неї, тоді зі сльозами радости і щирою подякою для Всевишнього приймає його знов до загалу вірних, хочби й як тяжку кривду заподіяв він був передше їй. Зовсім певно нема на цілій земській кулі ні одного релігійного товариства, котре перевишшалоби католицьку Церкву щодо любови ближнього.

6) Ще на оден закид, який противники видвигають супроти Церкви, хочу коротко, кількома словами відповісти. Закидується їй, що є в ній надто багато поверховності, за багато обрядовости при богослуженнях, покликуючись залюбки на слова Божественного Спасителя: „Духом є Бог, а ті, що поклоняються Йому, повинні духом і правдою поклонятися“¹. Але зовсім певно, що не по думці противників належить пояснювати ті слова Божого Сина; бож Він сам і словом і прикладом показав, що почитати Бога личить і зверхніми знаками, що треба заховувати при цьому й обряди; Він жеж сам молиться ключучи, підчас молитви підносить очі до неба; Він благословить, накладаючи руки, приймає миття ніг, яко зверхній вираз внутрішньої покори, заряджує хрещення водою, як орудник співучасти у Його ласці, бере хліб у руки і мовить: »Це є моє Тіло... робить це на мій спомин«², натхненням наділює своїх учеників, даючи їм власть відпускати гріхи.

Всі ті наведені факти наглядно доказують, що Божественний Спаситель не виступає проти зверхніх обрядів при богослуженню, а радше їх одобряє й жадає. Але сказані отсе мною слова не означають знов начеби то саме тільки зверхне богочитання вистарчало вже; — ні без внутрішнього почитання не є воно ніяким богочитанням; зовнішнє богочитання має бути тісно злучене із внутрішнім. Так бажає собі

Божественний Спаситель, так хоче теж і свята Церква. Св. Тома з Аквіну каже: Зовсім слушно вважається, що зверхні обряди належать до богослуження; не тому, начеби через них мала вийти якась користь для Г. Бога, а тому, що ми за їх поміччу підходимо ближше до Бога. В суті речі богослуження полягає властиво на внутрішньому успосібленню, бо воно саме є тим, що веде нас до Бога; але є ще зверхні обряди, які допомагають нам піднести духа до Бога і тому вони теж належать до богослуження.

Зовнішня святочність і обряди при католицькому богослуженню відповідають маєстатові нескінченного Бога. Коли якийсь земський володар завітає до якогось міста, в своїй державі та приймає заяви вірности своїх підданих, — яку то тоді врочиість устроюється з цієї нагоди? чого то не оказується на зверх, щоби тим способом виразити внутрішню відданість? А де ходить, щоби віддати почесь нескінченому Богові, перед яким і наймогутнійший володар являється остаточно лише жменею пороку, то вже малоби бути надто багато тих зверхніх ознак почитання? Хиба Юдина душа може щось такого говорити!

Зверхня святочність і обряди при богослуженнях відповідають теж і нашому тілесно-духовому єству. Маємо не тільки душу, але й тіло. А те тіло враз ізі своїми членами є теж покликане до служби для Бога, бо є Його сотворінням. Тому повинні намі вуста відчинятися, щоби Бога хвалити та величати,

¹ Йо. IV. 24.

² Л. XXII. 19.

руки до молитви складатися та до неба підносити, щоб умоляти Бога та благати у Його помочі, ноги згинатися та клякати в почутті нашої прогрішимости перед обличчям Найвисшого!... Отже не тільки наша душа, але й тіло має бути божою святинею.

Зовнішня святочність і обряди при богослуженнях відповідають нарешті і любові нашого християнського серця. Коли ми любимо Бога цілим своїм серцем, так як це є нашим обов'язком, тоді для Його служби і почитання нічого не буде за багато. Любов є по своїй природі дуже щедра і ніяка жертва не є для неї тягарем. Творча любов Божа не створила кількох зірок на небі чи кількох квіток на леваді, а мільйони-мільйонів; спасаючи любов Божественного Спасителя нашого не віддала за нас одної лише каплі поту та крові, але всю свою кров і ціле своє життя. Супроти тієї то безмежної Божої любові не сміємо отже бути ошадними і скупими, а великодушними і щедрими і то не тільки любов'ю нашого серця, але і цілим своїм зовнішнім поведінням і службою; в усьому тому мусимо показати, що для Бога

і Його любові все ще маємо щось лишнього. Так воно й є при католицькому богослуженню. Тому належить признати справедливість Фридріхові Великому, який сказав: „Кальвіни і реформісти обслуговують Бога, як свого слугу, лютерани як рівного собі, а католики як свого Бога“.

Ось кілька із многих закидів та очернень, якими засипується Церкву. Не дай себе отже змилити й захитати у своїй вірності до неї, мій молодий Приятелю! Ця обставина, що її світ так ненавидить і очернює, що проти неї видвигає різні брехні, доказує саме її божеськість. Церква, що продовжує діло І. Христа, мусить теж і ділити його судьбу; очернювали Його, тому і вона мусить зносити очернення! Це й предсказав Спаситель своїй Церкві: »Згадайте слово, що я вам сказав: Не є слуга більший від пана свого. Коли мене гонили і вас гонитимуть!«¹ Тії то оклеветування Церкви є отже свідомством божеського її походження і вони повинні Тебе тим дужче скріпити у вірності супроти неї.

¹ Йо. XV. 20.

З німецького *Петро Дзедзик*

ХТО не має пошани в людей, цей — бідний; та той, що сам себе не вмів шанувати, цей є нужденний.

(Eschelbach H.: Die Armen u. Elenden.)

ПОШАНА й довіра довершують чудес навіть і в упавших людей.

(Herbert M.: Ein Buch v. d. Güte.)

Пст!

[Продовження]

На це ввійшов другий молодий Єзуїт із поважними рухами та поглядом, що зраджував глибоку повагу й сильну надземську духову чистість. Повагом підійшов він із капелюхом в одній руці, а з листом, що йому передав його брат Домінго в другій. Це був о. Антін.

— Накрийся, отче, на Бога накрійся! — закликав преподобний о. ігумен, коли побачив його. І з поспіхом, що виразно зраджував бажання, могли дальше спокійно працювати, додав: — Що там, отче, що там?

О. Андрій зрозумів, що вибрав лиху хвилину й відповів забираючись до повороту: — Коли Ваша Преподобність зайняті...

— Ах ні!... себто так... однак це ніщо... Цей Дамірон наробив такого безбожного замішання й я готовився саме зібрати думки... Він твердить, що свобода людини кінчиться там, де зачинається Боже провидіння, і тому кажу, отче, тому кажу...

Преподобний о. ігумен кинув розпучливий погляд на папір, що лежав перед ним і завважав при цьому з жахом, що Дамірон готовився саме, наново помішати всі його думки, зібрані з таким трудом.

— Зробіть мені ласку, Ваша Преподобносте й прочитайте цей лист — сказав о. Антін і подав листа преподобному о. ігуменові.

— Прочитайте його самі, отче, я занадто зайнятий — відповів о. ігумен, що всіма силами ста-

рався не дати відвести себе від праці.

— Ходить о бідну заблукану овечку, що моглаби повернути до своєї кошари — сказав о. Антін і поволі розвивав листа.

— То отвори йому кошару так широко, як тільки можна — закликав нагально преподобний о. ігумен. І що ніщо інше не лишалося йому, віддався своїй судьбі, відложив перо, зняв окуляри, оперся в кріслі, зложив руки й почав палюхами крутити млинка.

О. Антін читав поволі: — Ласка св. Духа хай буде з Вашою Всечесністю. — Що? — перервав йому преподобний о. ігумен, споглядаючи зчудовано.

— Ласка св. Духа хай буде з Вашою Всечесністю — повторив о. Антоній.

— Амінь, сказав преподобний о. ігумен, кивнувши головою й додав, понюхавши табаки, нетерпляче:

— Дальше, отче, дальше!

— Блудна вівця — читав дальше о. Антін, — звертається до ласки Вашої Всечесности й благає на все, що Спаситель зробив для людства й на його Пресвяту Матір, Пречисту Діву Марію, що без гріха почала, щоб Ви вислухали прохання. Ласка нашого Господа Ісуса Христа зворушила мое серце й я маю горяче бажання визнати мої гріхи й очистити душу в цілющій воді св. тайни покути. Без сумніву се виставляє мене на велику не-

безпеку, бо перед трицятьма літами великий ворог людства привів мене до цього, що я вступив до масонської льожі. І коли співчлени наберуть підозріння, що я пішов до сповіди, може щоб виявити їх тайни, то вбють мене без милосердя при першій нагоді. Коли я благав у Вітця Світла помочі, впала мені спасенна думка, що її я тут подаю Вашій Всечесності під осуд, а яку мені без сумніву, в гарячому бажанню рятувати мою душу, піддав св. Дух. Прошу Вашої Всечесності дати приказ, щоб сьогодні в 11 г. ворота дому оставили отвором, а світло в сінях щоби погасили. Прошу Вашої Всечесності двері Вашої кімнати, що лежать саме напроти сходів, оставити отвором і мене там у темряві дождати. Тоді я впаду Вам до ніг і висповідуюся, не наражуючися на небезпеку, що шпигуни, що звідусіль стережать за мною, пізнають мене.

Прошу Вас, Отче, в ім'я Господа Ісуса Христа, щоби ви зберегли в усьому мовчанку й вислухали сього прохання. Від нього залежить рятунок моєї душі. І коли пристанете на моє прохання, то виставте перед північу сьогоднішнього дня 3 грудня 18... білий платок у другому вікні вашого дому.

— А як одинокий підпис — говорив о. Антін із цим самим спокоем, стоїть на прикінці листа хрест. — А зпоза нього визирають роги чорта — докінчив живо о. ігумен. — Егеж, отче, егеж так воно — говорив він дальше з прикметною йому живістю, коли побачив, що о. Антін глядить на нього допитливо: — чорт, що

його бажавби я добре провчити, колиб дістав його між пальці. Бо вислухайте мене, брате, така птиця кричить, стогне й плаче, коли широко жалує, та не вибирає цього вислову покірливої відданости, що його показувалаб через край побожна черниця, що йде вже сповідатися, коли нетерпляче прогнала кітку. Коротко, отче, цей мистецький лист не відповідає широму почуванню, цебто є неширий...

— Алеж від кого він бувби?

— Від якогось лотра, що хотівби дечим поплатитися о. Антонові.

О. Антін розплющив широко невинні, чисто дитячі очі, та спитав стурбовано: — Та комуж я щонебудь заподіяв, Ваша Всечесносте?

— Це скажу тобі, отче, це скажу тобі. Ти щодень робиш чортові збитка... Кожда душа, що ти її йому вириваєш, тяжить на ньому млинським каменем... А тепер розваж, чи це можливе, щоб один із його поплечників на його прохання не написав тобі такого підданчого листа.

— Та він каже виразно, що хотівби висповідатися.

— Само собою, вінжеж не може сказати, що хоче видерти тобі очі, отче. Ти все Х. розворушив своїми товариствами для робітників, своїми місіями, своєю діяльністю по в'язницях і шпиталях і Бог знає де ще, щоби Христові привести одну овечку, якаб не була вона пожалування та милосердя гідна. Щодня приходять найтяжші грішники, що з них деякі вже зробили спорий шмат дороги в пекло, до твоєї сповідальниці й уже починають фахові

богословські журнали займатися о. Антоном. Тиж знаєш добре, що щойно перед двома днями вмираючий масон, одна з найвишнійших особистостей секти, що на нього Господь наш у своєму недослідимому суді в його останній годині звернув своє ласкаве око, висповідався перед тобою... А в два дні пізніше другий побожний масон, що зовсім докладно мусить знати наш дім, що навіть знає що твої двері стоять саме напроти сходів, почувся зворушеним небесною ласкою висповідатися перед о. Антоном зі своїх гріхів — о півночі, в темряві, при отворених дверях, щоб міг без перепони ввійти й так само без перепони вийти... І цим усім натхнув його св. Дух... Гм!..

О. Антін слухав свсйого зверника зі спущеною головою й обертав листа в руках на всі боки.

— А колиб усе таки це була правда, Ваша Всечесносте! Прощу Вас в імени Господа...

Се прохання о. Антона звеніло так покійрно й так проймаюче, а останні слова зраджували таку відданість, що добрий ігумен увесь зворушився.

— Алез, сину! — закликав він і зірвався зі стільця та отворив рамена — та коли це булаб, як я здогадуся брехня.., або хитрість, — що може й загрожує життю...

— Ну то й щож: — закликав о. Антін і здвигнув раменами.

— Тобі ніщо... але мені, законові а й хвалі Господній дуже багато. Це ясне.! Так настоячки, одним скоком дістатися до неба, булоби дуже вигідно тай пристоялоб Антонові. Та ще ве-

лике питання, чи й нашому Господу Христу воно подобалосяби.. Воно гарно впасти в бою, отче, та ще краще, довго стояти в боротьбі й у боротьбі впасти.. Пригадай собі, отче, пригадай собі, що жниво велике й що робітників мало. Та й не забувай, що Господь бажає, щоби лагідність голуба лучити з хитрістю змії.

— Це все правда, Ваша Всечесносте... та коли ходить о спасення душі, то волівби я ошукатися, що за добре думатиму про людину, ніж лихим думанням мавби скривдити його.

— Певно, певно отче.. Похибку, що в ній ніщо не входить у гру я допускаю, та похибку, що когось має коштувати життя... це не йде, отче, це не йде...

— Значить, Ваша Всечесність думають, що...

— Що ти не маєш більше про це думати та в 11 годині маєш спати, що тобі таки дуже потрібно.

— Як прикажете, Ваша Всечесносте — сказав о. Антін покійрно — зложім усе в Божі руки.

— Тоді буде в добрих руках, отче, в добрих руках — притакнув преподобний о. ігумен, відпроваджуючи його. — А тепер не роздумуй над цим більше й розваж добре, отче, що ти не такий то сильний і що забагато праці шкодить твоєму здоровлю. Не забувай також, отче, що ти вже тричі плював кровю. Чи питимеш завтра молоко?

— Певно, коли Ваша Всечесність бажають собі цього.

— Тож молоко, отче, молоко, поки не скажу тобі: »Тепер уже досить!« Коли точно питимеш

його, дасть тобі Бог силу й здорівля.

О. Антін вийшов із кімнати, а ігумен остав із рукою на клямці хвилину біля дверей.

— Він святець — пробурмотів він між зубами. — Він так прийнятий побожністю, що навіть у цьому листі не бачить злоби.

О. Антін пішов тимчасом у каплицю: малу, кармазиновим адямашком вибиту кімнату. На престолі, на мармурній підставі стояла під гарним бальдахимом різблена статуя св. Серця. У стіп його срібний кивот, що його осявала срібна лямпя, що звисала зі стелі. О Антін станув на вколішках на молитовному стільці, що стояв у стіп престола й стояв так недвижно з руками на чолі.

О. Антін був одною з цих душ, що їх Бог сотворив на хвалу людства. Вони не рідко в монастирській глуші зберегли чистоту: гідні подиву приміри слухняности дівицтва й поздержности, Служать вони Господньому гнівові, що його викликають три великі проступки світа, гордість, роскіш і скупість, — як громозводи. Богом обдаровані уми, що їх святий огонь не закаламуче бистроти їх розуму, — вони задержують дитячу вражливість аж до віку багатого в мудрість і досвід, щоб опісля в покутній сорочині, з мірою невинности стати перед судом Господнім.

Та покірний священик бажав, щоб йому здавалося, що він автора анонімного листу поставив у надто добромому світлі. Він був побожний і досить мудрий, щоб зрозуміти, що зі своїм поглядом мусить уступити перед всечеснішим о. ігуменом, що втілює

в ордені постать Христа. З другого боку змушувала його смирність шукати приводу до своїх невсипущих змагань у Божому натхненні. І тому благав він із слізами в очах, навколішках перед Христом, щоби його гордість не станула поперек шляху спасення щиро жалючої, чи, як о. ігумен думає, лихий і зіпсутій душі.

Тимчасом о. ігумен сувавався на своєму кріслі сюди й туди, й наново старався висловити свої аргументи проти Даміронової системи. Ще хибувало йому до цього середнього члена, а на все ще незаписаному папері, що лежав перед ним, бачив він анонімний лист, що йому його щойно прочитали, чув у душі все ще прохання о. Антона, що, хоч які булиб смирні й покірні, все таки дивно мусіли вражати в устах черця, що його покора спонукувала підчиняти свою думку думці кожного другого; що його слухняність веліла йому сліпо йти за кращим поглядом його всечесного о. ігумена, а чисті його наміри в найпростіших надіях у його побожному життю все були зависими від релігійних спонук.

— Його постійність, це вказ Божий! — закликав він накінець і в четверте відложив перо з руки. Лист звучить неправдоподібно, та всеж таки може бути правдивий. І хто зна, чи Господь не бажає тут вирятуння одної душі. Ісусе! колиб ця постійність була справді вказом Божим?!.. І коли я світовою мудрістю станув йому поперек дороги!.. коли я перепинив спасенню одної душі! Ісусе, Ісусе, не допусти до цього, Боже мій! Як нерозважно, як поквално!.. Хотіти спинити Божу

волю, не порадившись вперед із Богом і дати кермуватися розумом твердого вуха, що всякий захват сильної віри бачить пересадним... Ах, мій Боже, на щож заслугую я, що люди зовуть мене »мудрим!..«

І при цих і подібних розважаннях всесесний о. ігумен підвівся, повагом перейшов кімнату й звернув до каплиці. Тут побачив о. Антона, який так був затоплений у думках, що зівсім не змітив подходячого. Всесесніший о. ігумен станув мовчки на вколішках у куті та почав молитися:

— Боже прости мені! — мовився він — для Христових терпінь нехай Твоє світло сплине на мене.

Із пів години стояли оба черці перед таїнственным Ісусом. Кожний із них приписував собі вину, що її не поповнив. Кожен приглядався в божественному зеркалі молитви, що гонить увесь страх і підносячи духа, все инше ставить у тінь, проганяє всі світські

думки, усмирює всяку пристрасть і відкриває всі софізми й ясно та виразно приводить перед очі основу, що на ній мусить опиратися кожний розумний суд, принцип, що кермує кожним святим ділом — Божу волю та Його найвищу славу.

Оба черці освідомили собі все це вповні й коли о. Антін підвівся, звернувся і всечасніший о. ігумен до дверей і сказав, як подавав йому кінцями пальців свячену воду:

— Вмочи свій платок, отче. О. Антін глянув на нього із виразом повним радості й несподіванки.

— Так, отче, вмочи його. Я не приказую тобі, я призволяю тобі тільки... коли хочеш... коли не боїшся...

— Боятися? — закликав о. Антін живо. — Dominus protector vitae meae, a quo trepitabo.

— Це правда, — відповів всечасніший о. ігумен і похилив покірною головою. — Quem timebo?

[Кінець буде]

ЗІ СТУДЕНТСЬКОГО Й ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ

„Научний Кружок“, Станиславів. Гімназія.

Звіт за час шк. 1924./25. р. і I. піврік 1925./26.

В цих роках праця Кружка пішла широким руслом. Провід вели куратор проф. Олександр Бойцун і проф. Юліан Чайківський.

5. X. 1925. відбулися Заг. Збори „Научного Кружка“ у присутності 150 членів.

По прочитанню звіту з діяльності за 1923/4 р.*) і зданню рефератів секретаря, бібліотекаря та скарбника, члени Контр.

*) Гл. „Поступ“, IV., 230. стор.

Комісії заявили, що знайшли все в порядку й разом поставили внесення уділити абсолюторії уступуючому Виділові. Що й одногослосно признано. Незабаром переведено новий вибір Виділу, до якого ввійшли:

Мазуркевич Вас. — VIII.a — голова; Тимчишин Мик. — VII.a — моголова; Степаняк Мих. — VII.б — секретар; Пашницький Вас. — VII.a — головний бібліотекар; Василик Волод. — VII.б і Дудкевич Богдан VIII.a — побічні бібліотекарі і члени Виділу; Рудзінський Павло — VII.a — скарбник; Бойцунівна Ірина VII. — господиня; Сайко Ярослав VI.a, Костецький Сергій V.a і Салига V.a — jako заступники Виділових; Ульванський Роман VII.a і Фіголь Танас VII. б — jako Контрольна Комісія.

Протягом шк. року читано такі реферати: 1. Воробкевич Ю. (VIII.б) і Ісаїв П. (VIII.б) (корреферат): Шевченкові баляди; 2. Карпинець Яр. (VIII.б): Про теорію Айнштайна; 3. Логаза М. (VII.a): Пісня про правду й неправду; 4. Верес Р. (VII.a): Тартюф у звязи з життям Мольєра; 5. Карпинець Яр. (VIII.a): Лучисті тіла й будова матерії; 6. Гамота Яр. (VII.б): Електромагнетні хвилі (з числ. досвідами); 7. Ісаїв П. (VIII.б): Початки громадянства; 8. Карпинець Яр. (VIII.б): Місяць в описах і образах (зі скіоптіконом); 9. Пашницький В. (VII.a): Космогонічні погляди й вірування українського народу; 10. Логоза М. (VII.a): Мотиви українських колядок. Після відчитів ведено звичайно доволі оживлену дискусію.

Заходами Виділу „Н. Кружка“ і »Драматичної Секції« владжено в днях 1. і 2. січня 1925. свято Михайла Коцюбинського з прегарною програмою**). Дня 19. березня 1925. відсвятковано в нововибудованій театральній салі „Українського Сокола“ 65. роковини смерті Тараса Шевченка.

При „Научнім Кружку“ існували дві секції: Драматична та Фільольогічна. До фільол. с. належали учні VII—VIII. кл.; відбуто кільканадцять сходин на яких, члени виголошували свої реферати про класичне письменство і штуку.

При »Н. Кр.« існувала також бібліотека з поважним числом книжок.

В 1925./26. шк р. до Виділу »Н. Кружка« входили: Тимчишин, Миндюківна, Василик, Остапович, Кос Р., Петраш І., Івахнюк, Цвіль, Сирота, Костецький, Салига, Залеський, Біблюк, Карпишин, Кондра Яр., Ліськевич. В I. півроці прочитано реферати: 1. Ульванський Р. (VII.a): Укр. вечерниці й досвітки; 2. Тимчишин М. VIII.a): Вулиця на Лівобережній Україні; 3. Верес Р. (VIII.a): Український звіриний епос; 4. Стасишин: Про комети; 5. Березицький Ад. (VIII.a): Життя Костомарова, його научна та громадянська праця; 6. Козакевич М. (VIII.б): Життя і творчість Мих. Коцюбинського; 7. Шевчук (VII.a): »Наталя« Макаровського.

При »Н. Кружку« існували й у цьому році Фільольогічна, Драматична і Спортова секції. Члени першої дали низку рефера-

**) Гл. „Поступ“, V., 67. стор.

тів: 1. Ст. Маркевич (VIII.a): Спомини і вражіння з подорожі до Італії; 2. М. Логаза (VIII.a): Спомини з Італії; 3. Ст. Іваницький (VII.a): Спомини з Італії; 4. Б. Кондра (VIII.б): *Гуантомація*; 5. М. Логаза: Август у піснях; 6. Б. Гресько (VIII.a): Гермес у грецьких мітах і штуці; 7. Тимчишин: Апольон і Артеміда в переказах і плястиці; 8. Ст. Маркевич: Гомер — джерелом грецького містецтва; 9. П. Левицький (VIII.a): Афродита в мітах і штуці; 10. М. Логаза: Ерос у переказах і штуці; 11. В. Остапович (VIII.б): Зевес у мітах і штуці; 12. Р. Ульванський: Про Зевеса.

Драматична Секція відбуваючи проби, приготовлялася до відбуття Академії в шану пок. Володимира Самійленка, що відбудеться в II. півроці. — Спортова Секція вудбувала руханкові вправи та урядила кілька прогульок. — При Кружку засновано й студ. читальню літературного змісту. Л. С.

ЗІ СВІТА

Великанський дінозавр. Недавно, в колишніх німецьких колоніях східної Африки одна англійська наукова експедиція знайшла незвичайно великого дінозавра. Довжина його хребта перевищує 30 метрів.

Відкриття Америки на 20 літ перед Колумбом. На інтернаціональному Конгресі Американців, який відбувся 1924 р. у Газі і Гетенборгу, данський учений Sofus Larsen виголосив реферат, у якому говорив про одну данську експедицію, яка в р. 1473., це є двацять літ перед Колумбом відкрила Америку. За ініціативою португальського Кароля Альфонса данський король Христіян I. вислав одну експедицію на північно-атлантийський океан. Ця експедиція досягнула берега північної Америки і надала їй назву Torkslandet. Відкривцем є Данець John Scolus. Про це відкриття говорить звіт португальця Joao Vaz Corte Reale-a, який однак задержано в тайні.

І здається, ніхто не знає, чи Колумб довідався був про цю подорож.

Незвичайний винахід. В Detroit, у Сполучених Державах переведено проби задержування в бігу потягів при помочі бездротного телеграфу. Потяг ідучий зі шкорою 75 km на годину задержався автоматично, хоч не загальмував його машиніст. Винахідником цього приряду є молодий інжинір із Detroit, Тома Clark, а сам винахід у головних чертах представляється так: електромагнетні філі пускається здовж тору. Філі ці стрінувши перешкоду, далеко навіть перед локотивою, зараз ділають на сигналізаційний прилад, який запалює червону лампу перед машиною. Колиби навіть машиніст не спостеріг цього знаку, то поїзд задержить автоматично, бо електричні філі самі порушать гальму. Так само ділає цей прилад, коли проти дотичного потягу жене инший потяг.

Нужда російських студентів.

Мійська Рада Москви подікавилась матеріяльними умовинами свого студентства. Вислід анкети був жахливий: 1083 студентів не має взагалі хати і ночує принагідно, де вдається, від знайомих аж до ждалень на залізницях; 975 має кімнату спільно з чотирма чи й п'ятьма іншими. 2212 студентів не їсть теплої страви частіше, як двічі — тричі в тиждень, 609 студентів працює на прожиток, як нічні вуличні сторожі, нічні портіери і інші „лилики“. От так живеться в совітському „раї“.

Новий календар. Комісія для справ зміни календаря в Туреччині постановила прийняти християнську еру. — Так само й більшевики скасували »старий стиль«, та завели »новий«.

Документ пролетарської культури. Комуністична газета „Харковський Пролетарій“ ч. 272(484) з дня 27. листопада 1925 р. помістила дуже цікавий документ про подружний договір між комуністом і комсомолкою. Документ звучить: „Умова. 12. VI. 1925 р. Ми нищепідписані громадяни, з одної сторони член ЛКСМУ Ольга Миколаївна К., з другої сторони, Степан Степанович Р., кандидат партії заключаємо цю умову на півтора року. Я, Ольга К., обов'язуюсь бути жінкою Р. на таких умовинах: він має мене на протязі півтора року: вбирати й кормити та відпускати раз на тиждень у село Кочеток; не перешкаджати в громадській роботі в днях: четверги, неділі і по неділки; справити на протязі півтора року вбрання: шість костюмів, білля, зимове пальто, черевики, одну пару кальошів до них, вовняну хустку, газовий шаль,

шість суконь, три звичайних, три вовняних, одно вовняне покривало і одну ковдру, шість простирал, 6 пошевок, 2 подушки, осіннє пальто, одно зеркало, один стіл, три крісла, одну комоду, пару рукавиць і 12 хусточок. Все вираховане ділиться по упливі реченця на половину. Життя має оснєвуватися на товариських взаєминах. На випадок нарушення умови котроюсь зі сторін, то коли його нарушить жінка — вона не одержує вичисленого, колиж договір нарушить муж, то він має віддати жінці все наведене в умові майно. На випадок приходу на світ третього члена родини, він має остати по упливі умови: коли буде син при батькові, коли дочка при матері. Виховання дитини спільне. З тим і підписуємо цю умову. (Підписи)“. Наведений документ подаємо без ніяких коментарів, бо таких він не потребує. Він говорить сам про себе та змальовує найкраще ті нові цінности, які хоче зашепити пролетарська влада в нашому народі, а з якими він так завзято бореться.

Правдиві слова. „Укр. Голос“ ч. 6. пише в статі „Жидівсько-польська угода“ таке: „Більшість жидівська в Польщі, веде політику крамаря, а в своїх дрібненьких торгах — торгує й українським добром. Українці ніколи не дозволять розпаношуватися в їхній українській хаті при помочі сусідів. Жиди є народом, для якого найбільше переконуючим аргументом є сила. Ту силу треба їм показати. А можна це зробити через голосний і живучий клич: **переймати в свої руки торгівлю і ремесло і витискати зі села жидівського купця й жидівського посередника!**“

З КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ

Молода преса в Чехії розвивається дуже добре. Часописи чеської молоді стоять уже по кільканацять літ та мають по кілька, а навіть кільканацять тисяч передплатників. Католицькі студенти видають у Празі часопис „Jitro“ (Praha—Voršilska 1) та „Život“. Дуже багато студентів належить до содаліції (адреса Секретаріату Марійських Дружин: Прага: Ječna 2). Робітнича Молодіж має газети: „Dorost“ (Praga, ul. Salmova 8) і „Kveti mladi“ (Berno, Behounska 22). Сільська католицька молодіж видає два часописи: „Naša Omladina“ і „Anhel Stražny“ (редакції обох часописів: Berno, Behounska 22). Обі ці газети, хоч скромні, дуже цікаві та популярно редаговані.

Бельгія. Бельгійські товариства католицької молодіжи відбули свій зїзд в червні м. р. в CharlerEAU. Кульмінаційною точкою зїзду була демонстрація — величавий похід, який викликав подив навіть посеред лібералів та бельгійських соціалістів.

Праці зїзду відбувалися в 27 секціях, а то: в робітничій, шкільній, в секції фізичного виховання, в хліборобській, пресовій, релігійній, літературній, в секції військового приготування і т. д. Союз товариств, який улаштував цей зїзд, гуртує більш, як

30.000 членів. На зїзді було 1200 учасників зпоміж робітничої молодіжи.

Словацька молодіж. Словацька католицька молодіж гуртується побіля місячника „Rozvoj“ (Розвиток), що виходить в Братісляві*, вул. Замоцька 45. При редакції місячника працює відділ закордонної пропаганди, який навіязав уже контакт з католицькою молоддю інших народів. Словацькі католицькі студенти ввійшли на зїзді в Будапешті в 1924 році до „Pax Romana“ — незалежно від студентів-Чехів.

В останньому часі відбулися в близько 15. місцевостях мішані конференції католицької молодіжи, на яких були присутні не лиш студенти, але й середношкільна молодіж. В Америці видає словацька молодіж газетку „Furdek“ (Publication office: Penn Printing Co., S 18 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa).

Китай. В Китаї гуртує католицизм близько 3 мільйони душ. Китайська молодіж видає в Парижі свою газету п. н. „Bulletin de la Jeunesse Chinoise“ (France, Paris, Ve, Rue Rollin 14).

Японія. Християнська робітничка молодіж Японії видає двотижневик „The Catholic Times“ в Токіо.

*] давніше Прешбург.

НОВІ КНИЖКИ:

Василь Лімниченко: КЛОНЮСЬ поезій книжка третя. 2·00 злп.

Катря Гриневичева: НЕПОВОРНІ — оповідання. . . 4·00 злп.

Обі книжки видані люксусово та прикрашені вінетю П. Ковжуна.

Замовляти по адресі: „Добра Книжка“ Львів, Содова 4.

30429.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

ПОСТУП

-П. Манастирський

Великого бажаєте!

ВИДАЄ РЕДАКЦІЙНИЙ КОМІТЕТ У ЦЬВОВІ

РІК VI 19 ЧЕРВЕНЬ 26 Ч. 6

ЗМІСТ

	стор.
<i>Лімниченко Василь</i> : Віра і праця	81—82
Афоризми	82—84
С. М.: Як держави бороняться перед мораль- ним злом	83 84
<i>Яр. Мандюкова</i> : Бенвенуто Челліні	85—87
<i>Люї Кольома</i> : Пст! (Кінець)	88—92
<i>О. Клад</i> : Лектура	92—95
Зі студентського життя	95—99
Зі світа	100
З католицької акції	

Ціна числа: 50 гр.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

„ПОСТУП“

Орган присвячений правді і благородній ініціативі
Виходить що місяця (кромі ферій)

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ В РОЦІ 1926.

Ціло річна передплата в краю виносить 5 золотих; за кордоном виносить: 1) для Америки і Канади 1·50 доляра; 2) для Бразилії 15 мільреїсів; 3) для Чехословаччини 45 чеських корон; 4) для інших країв вартість 7·50 швайцарських франків.

Краєву передплату посилається на адресу:
Експедиція часопису »ПОСТУП«, Жовква.

Всі закордонні грошеві посилки посилається порученим листом по адресі: »ПОСТУП« Львів, ул. Домініканська 11/І.

Як зачет на передплату приймається найменш 1·50 зол. пол.

У розпродажу часопису не посадається.

ОЛОВІТКИ

(За цю частину Редакція не відповідає)

ВІСНИК МАРІЙСЬКИХ ТОВАРИСТВ. Орган Управи Мар. Т-ва Молоді інформаційний часопис про всі справи Марійських Дружин і Мар. Союзу. Виходить від мая 1926. Неперіодично. Передплата на 4 числа 1 зол. Поодиноке число 30 с. Адреса Редакції: Львів, скритка 108.

ПОЗІР! ЛІГА У. М. Стараннем Головної Управи МТМ. видано нові членські грамоти для Ліги. Висилається тільки на адреси Провідників груп, згл. Конзулентів. Ціна 1 примірника 10 сот. Лігісти, що виїхали з місця осідку групи, а не вступили до групи, можуть одержати грамоту поки що тільки в осідку своєї групи. Замовлення: Управа М. Т. Львів, скритка 108.

ЯК ГРАТИ НА МАНДОЛІНІ. Коротка практична »школа« гри на мандоліні. Велике поширення цієї гри склонило пресову секцію МТ.-ва до видання легкої школи в практичній формі, пригожій для приватної науки. Для замовляючих до 15 червня ц. р. ціна тільки 1·60 зол. зі звич. портом. Замовлення: М. Тв-о, Львів, скритка, 109. Висилається тільки за готівку, або за посліплатою.

✂ Просимо о вирівнання залеглостий! ✂

Лімниченко Василь

Віра і праця

УСЯКА людина, якаб вона не була, носить у собі нічим незаспокоєну тугу за щастям.

Вона, цяж людина, з малої-немічної дитинки стає дорослою й розумною істотою через свій — так би сказати — ріст. А поняття „росту“ має в собі якусь незавершеність (бо те, що росте є нестале, сьогодні не те саме, що вчора, а завтра инакше від того, що тепер), тому й людина, що невинно росте (не лиш у літах, але і в духовому значінні), є — що так скажу — незавершена. Їй бракує чогось. Бракує того, що було — і того, що буде, а те що є — нетрівке, нестале, то воно в стадії росту.

Не диво отже, що в своїому житті ми сучасністю завжди незадоволені. Кажемо, що колись инакше, краще було — і надіємося, що те краще „завтра“ вернеться, бо теперішність — минуща!

Це зрозуміле. Ми хотілиби бути не в стадії росту, а в стані совершенства. Ми безнастанно змінємо позиції життя, з погідної діточости майже несвідомо входимо в тереми парубоцьких та дівочих мрій, а недосвідні погляди т. зв. „телячих років“ заокруглюємо в світогляд дозрілої людини. І тому наше нутро палить невгомоне бажання добитися чогось твердого і певного, незмінного, непохитного. Тому кожний з нас носить у собі нічим незаспокоєну тугу за щастям, за таким станом буття, де все булоби ясне, тверде і непохитне.

Це — туга за небом, а такий стан буття можливий щойно на другім боці наших днів. Але його відблиски впадуть і по цей бік нашого життя, якщо воно буде таке, як треба.

Тих відблисків правдивого щастя одні шукають у майні достатках, другі в почестях і високих становищах, інші знов у розкошах цього світа. Є й такі, що хочуть бачити його в здоровлі, в праці та Бог-зна в чому. Але не там шукати нам спокою й задоволення, відблисків нічим незажитого, погідливого стану буття.

Нам шукати їх у вірі і в праці.

Керманичем наших бажань, зусиль і ділань не може бути ніщо інше, лиш віра, бо тільки вона розв'язує всі питання людини, людства й усесвіта без вагань і систематично.

Вона єдина осяяна авреолею поваги й авторитету, бо є знамям вічності й божественности. Вона єдина гідна вести провід у всіх ділянках наших досягань і бути на верхах нашого духа. Бо вона є не лиш впливом розуму, але й силою серця, не лиш плодом людських мудрощів, але й Божої волі. І тому наука й мистецтво, хоч які вони корисні й гарні не є нічим більше, тільки проявом людського духа; але підвалинами життя і щастя бути не можуть, бо є крижкі й змінчиві. І тому ніщо на світі, навіть наука, не спасе чоловіка, лиш віра, бо спасати може лиш той, хто сам спасений. А віра є підвалиною щасливості й спасення, бо веде до Бога, що має власть і силу спасати і давати щастя.

Хай жеж першою, головною девізою нашого життя стануть оці великі слова Святої Книги:

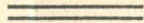
„Віра твоя спасе тебе!“

Наше серце й його благородні почування віддаймо Богові й усьому, що є Його слідом на землі. Силиж наші, нашу працю і видатність віддаймо нашим ближнім, нашому народові. Узнаймо Божу власть і силу над світом і над нами та зрозуміймо, що народи й держави без Бога — це пчолі без матки, що скорше чи пізніше розпадуться. Та заразом вітрила нашого життя ніколи не звиваймо, а пуста думка, що морочить голову і знеохоче до праці — хай за наші пороги не заходить.

Найбільшим ворогом молодости — це нудьга, джерело гріхів і філістерства. Тому другою девізою наших юних днів хай будуть слова нашого поета:

„Праця єдина з неволі нас вирве“.

Під цими двома гаслами наше життя благословенством стане. Коли їх зробимо провідними ідеями нашої молодости, вони стануть підвалинами нашого спокою й задоволення. Бо віра і праця здвигне між нами Боже царство і майбутнє щастя нашого народа.

ТЕПЕР і лише тепер я цілком увірував у слово: Люблячи, до-свідчаю вас. Тепер лише молюся й дякую Йому (Богові) за безко-нечну любов до мене, за післану пробу. Вона очистила, зцілила моє бідне серце. Вона навчила мене, як любити ворогів і нена-вистників наших. А сього не навчить жадна школа, крім тяжкої школи проби й довгої розмови з самим собою. Я тепер почувую себе як не цілковитим, то бодай бездоганим християнином. Як золото з огня, як дитина з купелі, виходжу я з темного чистилища, щоби розпочати нову, благороднішу дорогу життя. І се я називаю дійсним правдивим щастям...

(Шевченко, Лист до Н. Толстої 9. І. 1857).

С. М.

Як держави бороняться перед моральним злом*

В ОСТАННІХ часах принесли часописи вістки про цікаві приписи, що їх завели держави (деякі навіть з поганським правительством у верхах) для боротьби з моральним зіпсуттям нашого часу. Не поминено в цих приписах ані одної з тих справ, що з ними досі боролася й бореться католицька Церква. Є це очевидно новим доказом, що „нетолеранція й зацофаність“ кат. Церкви всеж таки корисна навіть і для цих, що на неї кричать.

Рівночасно з наведенням цих приписів придамо дещо від себе на тему наших умовин. Хочемо цим заохотити всіх наших читачів до більшої сміливості й чинних виступів проти цієї погані що в нас чомусь то розвалюється за столом і не допускає добра на його почесне місце.

В Німеччині ухвалив Райхстаг уставу, яка суворо наказує всім урядникам приймати згл. визивати когонебудь на двобій. Є це лише потвердженням приказу Церкви, яка за саму участь у двобою (хочби тільки в ролі секунданта) карає клятвою. — А в нас? От і недавно тому відбувся у Львові двобій між двома укр. студентами. Один назвав другого дурнем, а справу закінчили „почесно“, вистріливши дві дірі в воздусі... Чи це не стверджує припадко-м, що оба „гонорові“ типи, це звичайні собі... дурні?..

Правительство жидівсько-поганської кліки в Совітській Росії знає нам усім із протицерковних виступів. А проте... Ось недавно тому проголосило це правительство наказ на цілу Росію танцювати на публичних і приватних забавах новочасні танці, м. и. шимі, джаву й чарльстона. Отже навіть Росія — ця країна панування Демона — бачить у своїх *lucida intervalla* розпусту й зло, які ведуть ці танці за собою. — А в нас? В час безробіття, голоду й народньої неволі затанцюується новочасними танцями на „добродійних вечерницях“ останки здорового розуму й пускається на... голі одяги решту гроша, що в нас іще заховався. Але, що „Рідна Школа“ упадає, що на рік для 8 мільонів Українців під Польщею виходить 4 книжки і 51 календарів, що зі Сходу йде хмара, яка нездовзі отямить нещасних божевільних танцюристів — про це... „е, хтоб там журився! Нині наше!!!“

В Італії видав Мусоліні приказ замкнути всі салі для танців, бо як сам каже в обіжнику „балі є лише притичиною для неморальности“. В однім лише тижні, не оглядаючися на жадні протести, позбулися Італійці якої 1000 данцінгових саль. — В нас іще нема публичних данцінгів; а проте якби наші „пані“ послушали балачок, що їх ведуть наші „ка-

* Гл. „Pod znakiem Marji“ ч. 7. 1926 р. стор. 152 і сл.

валери“ про їх доньок по кождім сливе вечерку, тоб їм уха відпали... Впрочім і „Зиз“ на те „легенько“ вказує.

В Зєд. Державах півн. Америки поручив прокуратор Нью-Йорку замкнути 30 кабаретів. — У нас кабареету ще нема; але вже від кількох літ його проектується. „Все для України“...

В Перу ухвалив парламент строгі кари для видавців і авторів книжок, котрі нарушують моральність. Хто таку книжку напише або видасть, заплатить кару рівну ціні 1500 прим. книжки. Коли не має з чого заплатити, тоді засуджується його на виконання функцій гробокопателя через протяг 4 місяців на цвинтарі родинного міста. — А в нас? Професори приневолюють молодіж читати на лектуру твори, в яких автор виразно обиджує Церкву і мораль. Для шкільних бібліотек закуповується твори таких порнографів, як Винниченко т. й. п. Всі сливе наші визичальні не роблять жадного поділу на дорослих і смаркачів і всім без розбору позичають добре й лихе всуміш. А вже деякі приватні визичальні та просто саму гниль визичають. А заложниками їх архиморальні „патріоти“, „голови“, „презеси“ і т. п. Не забраклоб у нас грабарів по вік, якби так Перу наслідувати.

В Японії заказано модні танці в готелях, ресторанах і данц. са-

лях. У приватних домах вільно танцювати лише до 9-ої вечером. Закон цей узасаднює правління так: „Танець дійшов у наших часах до того, що ширить у суспільности розпусту й безсоромність, отже власть не може на це примикати очий“..

В Китаю виступило міністерство просвіти проти сучасної жіночої моди, котра ображує почуття моралі й сорому та приводить до гріхів нечистоти. Рукави суконь мають сягати до самої долоні, а долішній одяг до кісток стопи. — А ми „поступові“ зачинаємо наслідувати в одягах жидівську голоту, доробкевичів і панів сьогодні, котрі вчера ще торгували перцем і цибулею. Нині вони „попристроювалися“ за наші гроші, себто пороздягалися, а ми їх у тому наслідуємо, бо це „модне“. Але: навіть неморальні мужчини, не тільки святці, перестають де дальше шанувати так „поприбраних“ жінок. — Одиноким оружжам жінки перед силою мужчини була досі природна стидливість; тепер її жінка сама зрікається. А наслідком буде... вулиця. Повинні це зрозуміти деякі наші дівчата й повернути назад до свого попереднього стану: прилично відтої й гідної пошани жінки, що справді може стати чистою жрекинею родинного вогню й виховати вартних горожан України!

МАТЕРІЯЛЬНІ потреби в порівнанню з потребами душі не значать нічого.

(Шевченко, Лист до В. Репніної 1. I. 1850).

НАДІЯ всяка — віри цвіт!

(Шевченко, Безталанний)

Яр. Мандюкова

Бенвенуто Челліні

ПРИ погляді на розвій фльорентійського мистецтва, з початком XVI-ого століття, кидається мимоволі в очі гігантна стаття Челліні'я, знаменитого різьбара й золотника. Головним його твором є кольосальна статуя Перзея, яка стоїть у Фльоренції, бронзові реліфи й німфи в Фонтенебльо, мраморний круціфікс в Ескоріяль та велике множество бюстів, медалів і монет.

Челліні роджений 1500 року, мав бути учеником Мікель Анджеля, але праці його мали зовсім противний напрям. Всі свої твори старався він віддати з монументальним патосом, фантастичною формою й багатством прикрас.

Челліні є цінним не лише з огляду на свої різьби; він полишив у спадщині також багато розвідок про мистецтво, а найважнішим твором є його автобіографія, написана незвичайно реально, наївно, з придушеною пристрастю. В ній дає він мистецьку й історичну картину тодішних відносин у Фльоренції, яка зовсім попала під вплив родини Медічі, — судьби Риму під владою панів Климентія VII, Павла III, дворів у Феррарі й Мантуї, описує французького короля Франца I, взагалі всі знаменитости цього політичного й воєнного часу, дає опис мистців, партійних спорів; все те відзеркалене в своїх власних переживаннях.

Сам автор, пише ось що про себе:

»Кожен чоловік, який чимсь відзначився в своєму житті, повинен описати його в сороковому році; для того і я задумав описати всі важніщі події, яких я був свідком. Походжу з фльорентійських горожан. В хроніках записане, що Фльоренція побудована на взір Риму, на це вказувалиб останки кольосея і публичних купелів, старий ринок був капітолем, ротунда стоїть ще ціла, вона була святинею бога Марса, переіменована тепер на церков св. Йоана.

Юлій Цезар і римська шляхта, по здобуттю міста Фезоле, біля Арно, рішили, що кожен з них має побудувати якийсь гарний будинок. Між найвідважнішими і першими людьми, нахсдився тоді Фльорін Челліні. Він розложив свій табор біля Фезоле, на цьому місці, де тепер є Фльоренція, бо місце над рікою було для війська незвичайно вигідне. Місцю надано назву Фльоренція, бо там росло величезне множество квіток; ця назва подобалася Цезареві й він лишив її при оснуванні міста.

Імя Челліні находили в Равенні й Пізі та інших містах Італії. По найбільшій часті, мої предки були лицарями й мали малі посілости.

Сталося, що один з їх синів, посварився зі сусідами; тоді родичі порозділювали їх, одних вислали до Сієни, а Хрістофа до Фльоренції, де купили йому малий дім і землю біля мосту Ріфроді, на «вія Чіяра». По смерті Хрістофа, перейшов цей дім на власність його сина Андрея, якого син Іван, був моїм батьком.

Мій батько був будівничим, умів гарно рисувати, але рівночасно вчився засадничих тонів музичних, потрібних при будівництві (для акустики); умів також грати на скрипці та флеті.

Родичі мої жили вісімнадцять літ не маючи дітей, а коли я вродився, були всі з того незвичайно раді й назвали мене Бенвенуто, то є: »радо привитаний«. Коли я підріс, почав мене батько вчити співу і гри на флеті, але ця наука не подобалася мені; вчився я її лиш задля послуху. Мій батько був вірним слугою дому Медічі, а коли прогнано Петра Медічі (1494 р.) поручив йому цей у тайні незвичайно важні речі. Коли Медічі повернули (1512 р.) кардинал, який став опісля папою Львом, стрінув мойого батька дуже прихильно. Невдовзі потім помер папа Юлій II (1513), а кардинала Медічі вибрали папою. Я хотів стати золотником і вчився цієї штуки, хоч мусів також вчитися і гри на флеті, щоби приподобатися батькові. Та сталася одна подія, яка малощо не заважила на мойому житті.

Мав я брата, що був два роки молодший від мене та служив при війську. Він був незвичайно загонистий; одного разу побився з товаришами. Я переходив случайно тамтуди, зібрав кількох хлопців та разом з ними шаблоюками ми добре побили напастників, а одного з них навіть тяжко ранили. Звістка про це розійшлася по цілому місті, так що посадник міста був приневолений вигнати мене з Фльоренції. Я поїхав до Сієни, а опісля до Больонії, де почав вчитися гри на флеті й золотарства. Але видко, що воздух у Больонії не служив мені, бо я важко занедужав, а довідавшись, що справа моя в родинному місті вже ущухла, повернув я до хати, де мене родичі дуже радо привитали. По кількох тижнях видужав я зовсім, так що міг братися знова до своєї улюбленої роботи, у старого вчителя Марконе. Петро Торріджіяні тодішний славний різьбар, який працював в Англії, хотів забрати мене на королівський двір, але я не погодився на його умовини й ми розійшлися.

Тепер почав я пильно студіювати славні картини Мікель Анджеля й Леонарда да Вінчі. Щоб їм краще приглянутись, поїхав я до Риму, з моїм учеником Тассо. Після дволітних студій повернув я до Фльоренції та, поглибивши своє знання, почав після нових узорів робити свої праці. Для того, що мої роботи виходили незвичайно гарні, викликало це зависть у моїх суперників. Одного разу в суперечці забив я Гюасконтія. Тоді втік я до поблизького монастиря, там перебрався за

монаха й під охороною ночі прокрався до Риму. Тут не знав я з початку до чого взятися; якось однак познакомився з багатою шляхтичкою Порцією Чігі й вона дала мені дуже багато зарібку та виробила мені місце при папській капелі. Папа Климентій VII. узяв мене дуже радо в свою службу. Крім цього мав я різні побічні зарібки. Наприклад єпископ Саляманка, родом Еспанець, казав мені зробити дуже гарну срібну вазу. Я робив її, але що там було дуже багато різьблень, а я не мав багато часу, длятого робив її три місяці. Єпископ узяв вазу незвичайно розлючений, а коли я впоминався о заплату, він казав мені чекати так довго, як він чекав на вазу. Та трапилось, що якийсь гість, оглядаючи вазу, відірвав ухо. Отже віддано мені її до направи; тепер однак не віддав я вази, доки не дістав усього гроша.

Тимчасом вибухла в Римі зараза; люди мерли як мухи. Я подався поза Рим і там у руїнах старинних будівель студював давнє мистецтво. Коли зараза минула, повернув я знов до Риму та почав робити нові праці з обсягу золотарства: перстені, срібні мечі, медалі.

В 1527 році, князь Бурбонський, обложив Рим. Я вступив добровільно до війська, хоробро боронив на мурах міста, та одним влучним вистрілом убив навіть самого ворожого князя. Сам папа признав мої заслуги й нагородив мене великими грішми. За ці гроші повернув я до Фльоренції, де й заплатив за баніцію; але тут довідався прикрої новини: в часі зарази помер мені батько. Длятого поїхав я до Риму, і тут працював у робітні дель Моро; хотів навіть женитися з його дочкою, але не довелося, бо инший зайшов у дорогу. Тоді заложив я свій власний варстат, одначе мене обікрали; спасла мене вірність пса, який відшукав злодіїв. Суперники обвинили мене перед папою о фалшування монет. Одначе папа, який відносився до мене дуже прихильно, не повірив наклепам, коли я доказав, що не до речі мені підрабляти монети, коли за саму працю мені дають більше. Папа дав мені робити чашу з незвичайно багатою різьбою, але щось сталося мені в око, так що я не міг працювати коло чаші. Папа думав що я не хочу робити, тим більше, що кардинал Сальвіятті, який був ворожо успосіблений до мене, підмовляв папу проти мене.

Тимчасом трапилася знов одна неприємна історія: в суперечці забив я пана Бенедетто. Папа казав мене за це зловити й стратити. Не маючи що робити, втік я до Неаполю. Віце-король Неаполю взяв мене в свою службу й не хотів навіть від себе пустити. Був я там кілька місяців, та на запросини кардинала Медічі, поїхав знов до Риму й там виеднав ласку в папи. Тимчасом папа Климентій VII. важко занедужав, небавом і помер. На його місце став папою Павло III. Фарнезе.

(Кінець буде).

Люї Кольома

Пст!

[Кінець]

О десятій годині задзвонив брат Домінго, як що вечера, чим заповів черцям, що прийшла година нічного спочинку. Всечесніший о. ігумен приказав третьому отцеві, щоб не лягав спати, тільки щоби ждав готов у своїй кімнаті й зараз вибіг, як тільки почує якийсь гамір, голоси — чи якийсь незвичайний шелест. Потім покликав брата Домінга й приказав йому двері на вулиці лишити на розтвір, а газове світло на сходах і в сінях прикрутити, та не гасити зівсім. Брат послухав, і не виявив ні найменшого зачудування. А потім у каплиці станув навколішках, як приказав о. ігумен. Там побачив о. ігумена, як сидів у куті біля дверей із руками укритими під рясою, з головою похиленою.

Каплиця творила прямий кут із кімнатою о. Антона й обі виходили на вузкий коридор, що припірав до сходів так, що можна було тут чути кожний незвичайний шелест, хоч і не можна було розуміти, що говориться в кімнаті о. Антона. О. Антін почепив під розпяттям, що висіло над його молитовним стільцем, образ св. Серця. Двері кімнати були на розтіж отворені. На столі світилася нафтова лампа, а чернець ходив невпинно сюди й туди та читав молитви на чотках.

Коли годинник вибив одинацятю, роздалися на сходах сильні, спішні кроки. Всечесніший о. ігумен станув навколішки й приказав братові, відхилити трохи двері

каплиці. О. Антін скрутив скоро лампу й усів на кріслі біля молитовного стільця. Зараз опісля роздалася хода в сінях і при слабому сяві скрученої лампи пізнав о. Антін людину високого росту, що ввійшла в кімнату й зачинила двері за собою. В десять хвиль опісля залунав нагло без якого небудь попереднього шелесту гук вистрілу. Всечесніший о. ігумен припав до дверей, потряс ними сильно та кликав:

— О. Антоне, о. Антоне!

Цей тривожний клик привів туди й другого отця. Брат Домінго підкрутив, не виходячи з рівноваги, мовчки лампу в передпокою й засунув входові двері. Потім двері о. Антона трохи відхилилися й він появився блідий та поважний і спокійний як усе.

— Це ніщо, Ваша Всечесносте, це ніщо — сказав він тихо — відійдіть, прошу вас іменем Пречистої Діви.

— Ні за яку ціну! -- закликав всечесніший о. ігумен і отворив двері. Та о. Антін хопив рішучо його рамя й сказав йому в тоні, що йому всечесніший отець ігумен не міг спротивитися:

— На Христові рани, відійдіть, Ваша Всечесносте, не ставайте поперек чудові Божому!

Три монахи вернули знов у каплицю, поставали навколішки при дверях і слухали уважно та напружено. Минуло більше як година й не було чути навіть шелесту. Через край неспокійний підвівся о. ігумен і підійшов мовчки під

двері. Потім знов вернув назад. Він почув придавлене хлипання й шепіт двох голосів.

Коли цей чоловік увійшов у кімнату, глядів о. Антін із певним жахом, як він зачиняв за собою двері й замкнув на ключ із середини. О. Антін станув навколішки на молитовному стільці й почав тихим, але виразним голосом відмовляти Confiteor. Потім витягнув отець зі словами: „Dominus sit in corde tuo et in labiis tuis, ut rite confitearis omnia peccata tua“ руку, щоби поблагословити його.

Сливе в цій самій хвилині сягнув цей чоловік, не змінюючи постави, рукою під плащ, добув пістолю, хопив Єзуїта за ковнір і сказав, ставлячи йому вбійче оружя перед очі, хрипким голосом:

— Коли рушитесь, стріляю!

О. Антін був як скаменілий: ця рука що залізним стиском поклатася на його горло, перепиняла йому промовити хоч слово й надармо старався він висвободити.

— Мовчи! — сказав чоловік і при тому тряс отцем так сильно, що обірвав йому три гузики від ряс. Потім присунув своє лице до лица Єзуїта й спитав коротко:

— Де папері, що їх передав тобі Г. перед двома днями?

Даремно старався о. Антін відповісти йому. Тоді напасник звільнив трохи натиск.

— Ніхто не давав мені паперів — відповів він в кінці напівпридушеним голосом.

— Одначе, — закликав напасник і вдарив кілька разів його головою до стіни. — Перед смертю передав він тобі вязку листів.

— Про це не знаю ніщо! — відповів Єзуїт, що почав поволи наново відзискувати спокій.

— Брехуне, злодюго, — засичав напасник і приложив йому до висків пістолю. — Згинеш, коли не даш мені їх!

— Я їх не маю, а колиб мав, то таки не давби їх тобі — відповів Єзуїт із рішучістю.

— Напасник заревів скажено, хопив черця за волосся та стягнув його голову в долину, щоби вбити йому пробій у потилицю.

— Ласки, ще хвилинку! — простогнала його жертва стрівожено.

Напасник думав, що страх змушить черця піддатися й випрямився.

О. Антін зірвався й витягнув до напасника дріжучі руки.

— Тільки десять хвиль, на Бога — закликав він — тільки пять, щоби я міг відбути покуту й поручити свою душу Пречистій Діві Марії, що є моєю Матір'ю, а також і твоєю, нещасний...

Напасник подався зчудований кроком назад і вмить неначе святе ймення визвало в ньому сором, сумнів і гіркість, пробурмотів він голосом, в якому все це лучилося:

— Моя також?

— Егеж, — відповів Єзуїт, що замітив зворушення нужденника. — Вона й твоя мати... і моя... і Христова... й перед Ним мусиш здати рахунок із злочину, що тепер хочеш довершити.

Напасник бігав неспокійно, дріжучи зі скажености, по кімнаті сюди й туди й трутив вкінці свою жертву зі словами: „Молися, коли хочеш... та мовчи... мовчи... — сильно на столець до молення

О. Антін станув навколішках і притулив образок св. Серця до

груди з усею набожністю, з усею любовю, з надією усею невинного, що готується на смерть. Один Господь в силі вияснити, що тепер склалося. Коли Єзуїт св. Серце Христове тулив до уст і поручав з покорою Спасителеві свою душу, ушух гнів напасника, як поволи ущухає буря, бо нема вітрів, що моглиб її розбурхати до зриву. Його очі розплющилися широко, неначеб великодушність цього побожного черця була для нього чимось незрозумілим. Ласка Божа, що в цій хвилині просяла його тверде серце, визвала на його уста те зітхання, що наповняє небо радіщами, бо воно заповідає, що один грішник віднайшов назад дорогу до дому Вітця. Се зітхання дійшло до вух о. Антона й у вірі, що його кат хоче сказати йому, що вже час гинути, підвівся блідий та зівсім спокійний. Тоді побачив, що вбійник замість кинутися на нього, пробій і пістолю кинув на землю. Потім закрив лице долонями й закликав:

— Прощення, отче, прощення задля Пречистої Діви.

Пістоля вистрілила при паданні. Роздався вистріл і зараз за ним почули тривожні крики всечеснішого о. ігумена й стукання в двері. О. Антін станув на хвилию нерішений. Чоловік обняв його коліна й кликав хлипаючи:

— Отче, задля Пречистої Діви змилося наді мною, я маю десятеро дітей.

— Брате могого серця — закликав Єзуїт і взяв його в обійми — не бійся... не бійся, я виратую тебе, присягаю тобі.

Чоловік упав бездушною масою на молитовний столець і аж те-

пер отворив о. Антін двері, й дав до зрозуміння о. ігуменові, щоб відійшов. Коли знов був сам, підніс руку до лямпи, щоб її підкрутити. Та хвилину ще вагався, мабуть із ніжності, бо замітив, що цей чоловік хотів остати невідомим на всякий спосіб. Цей відгадав може хід думок черця, зірвався, підкрутив лямпу, відложив умбру й закликав палко:

— Око в око станьмо напроти себе, щоб ти знав, як виглядає вбійник. — І кинув шапку на землю та заривав гірко. Була це людина високого росту, худа, з цитриноюю краскою лица. Корчасті брови зкривали сливе погляд чорних, живих очий, що лежали глибоко в очних ямах й блискали як двоє очий вужа. Мав бокобороди, але не мав вусів, а розбурхане волосся звисало довгими пасмами. Сірий плащ покривав його з головою, та без оглядуна це пізнати було, що він під ним був вповні зажурений. О. Антін узяв його знов в обійми й старався успокоїти його ніжними словами прощення. Потім почав виснажений незнакомий, що в святому потрясаючому зворушенні, яке опанувало його, зітхав і плакав, оповідати гідкими висловами цієї мови, що засвоїв собі її доголітнім призвичаєнням, Єзуїтові історію чортівських хитрощів, що наготовили для нього масони. Християнська смерть їх зверхника в раменах о. Антона була приводом до цього. Загально здогадувалися, що цей умираючи відкрив йому злочинні наміри масонів і тому всі рішили смертю о. Антона зберегти таємницю плянів. Листів, що їх убійник жадав від черця, зівсім нема. Була це тільки хит-

рість, якої вжили, щоб нечаяним нападом вимусити на ньому зізнання. Пістолю взяв тільки на те, щоби загрозити йому й коли треба булоб, боронити себе. Він мав о. Антона вбити без галасу ударом пробоя. Потім мав утекти в возі що жде на нього, кермований другим масоном, на розі вулиці. Він сам випросив собі поручення вбити Єзуїта, бо він відколи його найстарша дочка за намовою Єзуїта пішла до монастиря й ні грозьбами ні просьбами не далася наклонити до зміни постанови, загорів страшною ненавистю до Єзуїтів. Розклад дому, звичай й число отців, що в ньому жили, всі ці подробиці доставив йому інший масон, що його ймення він видав. Це була загально відома особистість, що належала до різних товариств, що часто відвідувала отців і від часу до часу сповідалася перед о. Антоном. Все це злякало Єзуїта більше, як злочин цього нужденника. Отей то «святець» написав листа й надав йому певну набожну закраску й саме ця пересадна набожність і викликала у всечесного о. ігумена підозріння. На дармо старався нещасний вияснити, як він так нагло прийшов до цього, що відступив від проступку. Він казав, мав таке почування, начеб його серце рвалося на шматки. А як побачив Єзуїта, що мовчки, без нарікань стояв на молитовному стільці, то виринула перед його душевними очима постать його дочки, що може в цій хвилині теж клячала перед престолом і просила Господа про рятуюнок його душі.

— Вона, вона вирядувала мене!
— закликав нещасний, укривши

неспокійне лице в долонях. Горячі слези плили з його очий, може вперше від його далеких дитячих літ.

О. Антін використав ці слова, щоби скріпити свій вплив на нещасного: він сказав йому, що благання його дочки не буде вислухане, коли він не очистить своєї душі перед судним стільцем покути. І з цєю ніжністю й із цєю вірністю пересвідчування, що їх св. Дух дає людям, що своє життя посвятили Богові, вдалося йому піднести його поволи від людського до Божеського, від світського до духового, від батьківської любови до болю готового до каяття грішника. Вкінці дав йому раду, щоб висповідався зараз тепер перед ним без прикрашування, без обмежень зі всіх гріхів всього свого життя. Він хоче йому допомогти й помагав йому справді при сповіді. І дві години опісля підвівся грішник очищений, а його жертва прикрасила свого ката в імени Господа білим епітрахилем ласки.

Потім спитав його о. Антін, як думає він оправдатися перед масонами. Та його це не дуже непокоїло.

— Тепер — казав він — врятує мене віз, що там жде мене, а пізніше найду способи й шляхи, щоб на все збутися цих зобов'язань. Тільки одного буду у вас просити: не показуйтеся ніде протягом двох днів.

О. Антін прирік виповнити це прохання й зійшов із ним по сходах та провів його аж до дверей. Довго чув іще його ходу, що все більше губилася в далі, а потім туркіт воза, що відіхав чвалом.

О. Антін ніколи не довідався хто був ця людина й ніколи не чув ніщо про нього. Та в три місяці пізніше одержав течку з Ліверпулю. У ній був великий позолочений медаль і пергамін. На медалі була горорізьба, що зображувала кутомір і компас у виді пересуненого квадрата, положені одно на одно. Медаль висіла на дорогій стяжці зі синього шовку, що сьогодні привязана до ключа до святая святих в одній із церков товариства. На пергамені, що мав ріжні печатки й був записаний синім і чорним письмом, стояли такі ймення тай дані, що сьогодні стоять на стелі цього, котрий пише отсі рядки й які звучать ось так:

A . . . L . . . G . . . D . . . C . . .
A . . . D . . . U . . .

Усім масонам щастя, сили, єдності!

Наш Чесн. Р. Л* ч⁰* під опікою М . . . R . . . G . . . L Силь . . . з ѓ для*

Потверджуємо отсим, що наш чесний і дорогий Г* уродженнй в ♀* літ, званням*

Впрочім поручаємо його як такого . . . всюди та обіцяємо найглибшу подяку всім цим, що ним займаються.

Дане й опечатане в бюрі це-
R . . . L . . . в Ор . . . з* двацятото
дня місяця*

A . . . L . . . 58* і Господнього
18*

Чесн . . . М . . . С . . . В. Tualler
gr . . . 14

I. Exp. F . . . O . . . M . . . Tha-
lers gr . . . 3°

II. Exp. J . . . G . . . A . . . Bal-
mers gr . . . 14

Скарб . . . J . . . E . . . C . . . Aman
M . . . M . . .

Інсп. E . . . T . . . A . . . Rogerde
Aunel gr . . . 16.

III. Exp. J . . . M . . . D. Espar-
fero gr . . . T. Homers gr . . . 3 . . .

Як реверс:

Sit Lux et Lux fuit.

Наш Josue gr . . . 33 . . . Gr . . .
Майстер R . . . G . . .

Льожа симв. . . з* для*. Ми
потверджуємо цим, що отсей дип-
льом признаний законно й нашо-
му дуже улюбленому братові* ви-
ставлений і що товариства, упра-
ви Ven . . . Mtro . . . Digu . . . і офіе-
підставлений з R . . . Льожа*

Ор . . . з* 15. місяця* A: L:
58* і Госп. 18*

M . . . R . . . Gr . . . Mtro . . .

C . . . T . . . J. Josue Gr . . . 33 . . .
Gr . . . Sekr . . . Печатник . . .

Americo 2° Gr . . . 14.

О. Клад

Лектура

МОЛОДІСТЬ — це найгар-
нійший та найцінні-
ший дар, який однак так
мало людей оцінює та
користується ним як слід. Ко-
жда майже молода людина ста-
виться байдуже до цього скарбу,

а що більше — деколи з певного
рода погордою глядить на нього,
думаючи, що її жде ще щось
більше гарного та взнеслого.

Головною ціллю вважає сту-
діюча молодь — бо про таку
тут буду говорити — відроблю-

вання лекцій з дня на день, ось так, щоб не обірвати двійки та пересунутися до висшої кляси. А не думає часто над цим, що в школі має набрати гарту та знання, так потрібного в боротьбі з життям, та що школа дає їй лише вказівки, після яких вона мусить працювати ще й самостійно над своїм формуванням, а не лиш обмежуватися виключно до цього, щоби вчитися завданого. Молодь ніколи не повинна забувати, що вона мусить якнайкраще використати час та безупинно поширяти й доповнювати своє знання. Инакше вона грішить проти себе й свого народу. А найкраще вона досягне це, коли попри шкільну науку буде читати відповідні книжки, бо як знаємо — лектура це найголовніше жерело знання та формування людини.

Чим для нас є пам'ять, тим є книжка для людства. Все, що людство пережило, до чого дійшло через свої визначніші одиниці — всі відкриття, винаходи, знання та досвід століть знайдеш ти у книжках. Там знайдеш опис чудових творів природи та діл людини; будеш міг насолоджуватися красою та гармонією вселенної, розкошуватися в думках найбільших філософів світа. Ти знайдеш там добру раду в усяких труднощах життєвих. Ти не будеш знати що таке нудьга — ти будеш почувати себе щасливим. Коли ти читаєш добрий твір, ти сам стаєш добрим. З книжкою — так як з чоловіком: з яким пристаєш, таким стаєшся — каже пословиця.

Ти духом стаєш вище й учишся думати та присвоюєш собі все те, що найздібніші люди добули дорогою довгих важких студій та досвідів. Ти пізнаєш всі помисли людські — а через читання найзнаменитших творів світової слави — ти набуваєш горожанство культурного світа. Всі скарби духові світа стоять перед тобою відчинені. В книжці найдеш полешку серед неповоджень та прикrostий чи від людей, чи від нещасних обставин. Коли ти відчуваєш знеохоту та порожнечу духову — в книжці найдеш лік. Ось що каже Петрарка про книжку:

»Маю приятелів, яких товариство є для мене дуже приємне — а це мої улюблені книги, твори умів — велитнів з минулих поколінь людства. Є вони найкріпкішого віку і походження; на кождім полі відзначалися та дізнали почести через своє знання та мудрість. Приступ до них дуже легкий, бо все є готові мені послужити. Приймаю їх або розстаюся з ними — коли мені подобається. Ніколи не знаходяться вони в лихім гуморі, а відповідають зараз на кожде питання.

Одні оповідають про старину, а інші відслонюють мені тайни природи. Одні вчать мене як жити, другі як умирати. Одні своїм життям проганяють усі мої журби та наводять погоду — інші кріплять мого духа й уділяють мені способу, як повздержувати пристрасти та вчать не перецінювати власних сил. Словом — книжки це правдиві мої приятелі — відчиняють ме-

ні широку царину всіх штук та наук, а на їх вказівках можу полягати в життю. А в заміну за це все вимагають від мене трохи місця в яким кутку мешкання, де моглиби вчити мене без перешкоди. Бо ті приятелі мають більш уподобання в місці тихім, ніж у гаморі цього світа.»

Коли читаєш книжку — ти переживаєш все та стаєш близький авторам-велитням духа; ти думаєш, відчуваєш з ними, забуваєш про все, про злидні, про свої всі клопоти про сіру, одноманітну буденщину.

Твоє «я» з його інтересами земними — маліє дуже — губиться десь — ген — у сфері vznеслости та безінтересовности, у сфері рівноваги, тихого щастя, у сфері Духа.

Така тільки людина збагачує своє знання. Вона й не чує як перероджується в якесь нове, досі їй незнане духове ество. І книжка викреше з неї нові ідеї — збудить рої нових думок. Те, що діється з одиницею під впливом книжки — те й стається і з цілим людством. Слушно отже каже Aimé Martin: »Загальний є вплив книжки: є вона великою підоймою морального і політичного світа. Чи можемо уявити собі більшу силу від неї? На двох різних місцях кулі земної та сама сторінка викличе однакові думки, збудить однакові почування, получить в одно звено такі ества, які ділить безмір простору, та відслонить нам побратимство душ«. (Aimé Martin: Plan d'une bibliothèque universelle, Bruxelles 1838).

Книжка додає до твоїх старих думок — нові, додає, та лучить їх разом. Під впливом книжки — людина глядить на світ зовсім инакше. Книжка будить здібности дрімаючі безхосенно в тобі. А які величезні зміни викликає прочитана книжка в умі читача — це бачимо по таких мужах, як Александер Великий, Руссо, Колюмб та інші.

Александер Великий читав Гомера. Геройська стаття Ахілля так подобалася йому й викликала такий подив, що він гарячо забажав стати другим Ахіллем — здобути собі цілу Азію й сотворити великанську державу. Житєписи славних людей Плютарха вливають тільки почуття краси в Русса, що воно пробивається в усіх його творах. Прекрасні описи Марка Польо збудили таку цікавість у Колюмба, що ця довела його аж до відкриття Америки.

Для цього, хто розвиває свій ум при помочі шкільної науки, лектура становить средство правдивого знання й образування.

Одначе треба памятати, що кождий повинен читати тільки такі книжки, які поглиблюють предмет ним студіований. Та якщо хто хотівби тільки черпати мудрість потрібну в життю — виключно з книжок — і переставби на ній — то дізнавби гіркого розчарування.

Книжки — це наче окуляри, крізь які глядимо на світ. — Якщо скла тих окулярів рожеві — то все, що ними бачимо — представляється нам рожево. Коли однак глядівби хто на світ світоглядом книжок, той

бачивби все чужими — не своїми очами.

Читання хаотичне, без розбору, не приносить жадної користі. Тоді нагромаджується багато ріжних відомостей, нічим не звязаних зі собою, та годі їх де небудь у життю примінити. А даліше, таке читання витворює хоробливий мрійливий стан — та нездібність до життя й знеохоту до нього. І така одиниця стає баястом — замість бути трудящим членом свого народу. Ніхто не повинен читати виключно для власної приємності. Все повинен мати на увазі головну мету: поглибити студіювання.

В життю кожний буде мати нагоду переконатися, о скільки зможе знання з книжок примінити у практичнім життю. І якщо хто буде міг примінити його, утвердиться в ньому і знайде

правдиве моральне вдоволення; якщо ні — то закине його без жалю — і буде багатший на полі власного досвіду.

Тому кожний повинен громадити собі книжки, та не жалувати гроша на них. Відмов собі якої приємності — а купи книжку. Гріш виданий на книжку — не є страчений. Він вернеться тобі сторицею. І чим більше буде таких, що будуть купувати книжки, тим скорше будемо могли вважати себе за народ високо культурний.

Те все лежить в руках молоді.

Молодь це будучність народа. Це кождому знане — то й годі про це розписуватися. Та запитає може хто: Добре; треба читати й поглиблювати предмет студій. Але що читати? в який спосіб використати книжку? Про це буде мова другим разом.

(Кінець буде)

ЗІ СТУДЕНТСЬКОГО Й ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ

Львів. Реколекційні науки для академиків відбулися заходом Студентської Групи при Укр. Христ. Орг. в днях 21-25 цвітня. Науки виголосив дуже цікаво й оригінально о. Д-р Тит Галущинський. Велике число реколектантів (обох полів), особливож спільне святе Причастя з участю до сотні студентів, творили показний доказ зросту впливів християнства на наше студентство.

(Для інформації подаємо, що минулого року брало участь у рек. науках усього 11 студентів).

Стрий. „Релігійний Кружок“ (Л. У. М.)

Звіт за час від 1. X. 1924. — 30. IX. 1925.

На початку шкільного року вибрано «Виділ», у склад якого входили; Кухар Григорій уч. IV. б. голова, Думін Богдан з IV. кл. б. секретар, Галайчук Богдан з III. кл. скарбник.

Було 11. загальних сходин. Крім цього кружок старших учеників (V. — VII.), заснований у марті, відбув 3 сходи. Головою кружка старших вибрано О. Карачевського з V. к., скарбником Володимира Ілевича з V. к.

На засіданнях виголошено реферати: 1). Про заведення християнства на островах Гомбір — Галайчук III. к.; 2). Навернення короля розбійників — Галайчук III. кл.; 3). Жертва дитини, Городецький з III. к.; 4). На філях моря, Пітула Данило з IV. к.; 5). Про Марійське Товариство — о. Мартинків дух. кон.; 5). Про долю мощів св. Йосафата — Кухар з IV. к.; 7). Про Св. Письмо і передання — Ст. Микитин II.к.; 8). Про єдинство Бога і його совершенство, — о. Мартинків; 9). Різдва несподіванка, — Городецький з III. к.; 10). В печері пустинника, — Гойсаківна з III. к.; 11). Голос совісті доказом існування Бога, — П. Опришко з VI. к.; 12). Про життя Веляміна Рутського — Б. Озінкевич V. к.; 13). Про смерть японських мучеників — Кухар, IV. к. 14). Чоловік а звірина — Михайлечко V. к.; 15). Про воскресення Ісуса Христа — о. Мартинків дух. конз.; 16). Про плач Ісуса над гробом Лазаря — О. Данюк VI. к.; 17). Про сучасну недолю невірників в Африці — Галайчук III. к.; 18). Про 250 річницю публичного почитання Серця Христового, — о. Мартинків дух. конз.

Крім того на сходинах читано уступи вибрані з »Поучень і порад« А. Досса, з »Поступу« і деякі розділи з книжки Мешлера »Божественний Спаситель«, а деколи виголошувано деклямації рел. змісту. Між рефератами співано пісні як: Марійських Дружин, Владико Отче, Пісню слави, Коли втомлений... Вірую, Молебен до Найсв. Серця Ісусового, пісні до Пречистої Діви Марії, Боже великий єдиний, та інші.

В кружку молодших було записаних 27, а старших 15. На засідання приходило пересічно 10 — 25. Крім того в шкільнім будинку відбулися 3 сходи церковні на молебен або хрестну дорогу та два святочні засідання: одно з нагоди ювілею св. Йосафата, а друге з нагоди приїзду Впр. Отця Йосифа Лучинського.

Згадка про це торжество є в числі 5 — 6 »Поступу« 1925. рік стор. 111. Кружок посідає бібліотеку зложену зі 40 книжок власних, крім того користає з рел. книжок гімназіальної бібліотеки.

В новім шкільнім році 1925/6 dokonano формальної злуки всіх релігійних кружків у Стрию в одну групу Марійського Товариства і прилучено її канонічно до римської архисодаліції »Prima primaria«. В склад Марійської групи в Стрию входять секції: 1). Релігійний кружок старших (IV. — VII.), 2). »Марійський союз«, 3). »Евхаристійний союз«, 4). »Жива Вервиця«, 5). »Апостольство молитви«.

Четвертого грудня вибрано загальний виділ, до якого входять: голова, Кухар Григ. уч. V. кл. 1., асистент, Павловський Мих. уч. V. кл. 2. асистент, Городецький І. уч. IV. кл. 6., секретар,

Стецьків Олександр. уч. V. кл., скарбник, Фіцько Д. уч. VI. кл., бібліотекар, Косінський VI. кл.; дорадн. 1). Улицький Яр. VII. кл., 2). Улицький Мих. VIII. кл., 3). Гойсаківна Наталка IV. кл., 4). Мартинківна Наталка IV. кл.,

»Жива Вервиця«, хоч прилучена до загальної групи, має свою автономію й окремий виділ. Доси відбула вона 7 засідань, на яких виголошено пять рефератів.

Кружок передплачує: Наш Приятель, Місіонар, Правду, *Posłaniec Serca Jezusowego i Głosy katolickie*. Крім того приходять для »Релігійного Кружка« (передплачені Головною Управою): *Rycerz Niepokalanej, Sodalis Marianus i Wiara i życie*.

Число членів усіх груп доходить до 300.

Студії наших богословів на університеті в Інсбруці. Від давна вже деякі наші богослови мають щастя кінчити богословські студії на університеті в Інсбруці. Богато з тих, які їх покінчили, заняло опісля визначне становище в церковній епархії нашого обряду. З них згадаю лише деяких: Преосв. Н. Будка (1902-05), (числа у скобках, це час побуту в тутешньому конвікті). Преосв. Йосиф Боцян (1902-05), Преосв. Конст. Богачевський (1904-1907), о. Прал. Л. Куницький (1902-4), о. Ректор Т. Галушинський (1905-6), о. Ігумен Клим. Шептицький (1913-1917), о. Ректор Д-р Й. Сліпий (1912-14), о. Д-р Й. Маркевич, (1903, 1908-11), о. Д-р В. Лаба (1908-10) й б. и. Всі вони без виїмку любо згадують побут в Інсбруці. Перед війною було тут наших богословів з усіх трох дієцезій звичайно около 12 кожного року; під сучасну пору знаходиться тут лише трох, та є надія, що в найблищому часі приїде їх більше, головно з перемиської та станиславівської епархії, які тут зовсім не заступлені.

Студії відбувають богослови на тутешньому університеті. Перед звичайними теологічними студіями кожний богослов обов'язаний перейти дворічний курс філософії. І так на першому році є звичайно приписані: логіка, експерим. психологія, онтологія, (метафізика) і космологія; на другому: психологія рац. етика, теодицея. В рахубу входить ще т. зв. граничні питання (*Grenzfragen*) хемії-філософії, біології-філософії, фізики-філософії, історія філософії та практичні справи. На богословському відділі звичайні студії тривають 4 роки. Бажаючі докторизуватися мусять перейти вищий курс догматики, який триває через 2 роки та звич. курс догматики (2 роки), предложити дисертацію та піддатися тром ригорозам.

Майже всі богослови — головно чужинці мешкають у величавім Конвікті, зв. »*Canisianum*«. Назва заведення походить від св. Петра Канізія, який свого часу розвинув в Інсбруці живу діяльність. Цей Святий є тепер покровителем заведення. Сам будинок є одною з найкращих і найбільших будівель в Інсбруці — його фасаду прикрашують дуже гарні мозаїки.

Дуже гарне є саме положення Інсбрука. Лежить він серед Альп у китловині, окруженій високими горами, яких висота доходить до 3000 м. Конвіктори мають дуже багато нагод відбувати т. зв. Nochtouren — прогульки в гори, на котрі вистарчає звичайно 8 годин часу. Звичайні проходи, які обозязують у вівторок та четвер відбувають конвіктори звичайно за місто — в найближчі місцевости. Мінусом Інсбрука — це його острый воздух та теплий полудневий вітер зв. Föhn (широко); кажуть що він віє зі Сагари, звідки несе звичайно з собою сагарський пісок, але його оставляє вже в Італії так, що тут доходить зовсім чистий. На багатьох конвікторів він доволі зле ділає — від нього болить звичайно голова. На нас Українців він не ділає зовсім. Вода зате дуже здорова.

Того року всіх богословів конвікторів є 260 — в тім 20 священиків; заступлені є отці нації: Німці — їх найбільше з Німеччини (Австрійців усього 16), відтак чисельно ідуть Американці (між ними двох Ірляндців), Швайцари, Мадяри, Славяни. Останих є 21, а саме: Словаки, Чехи, Словінці, Поляки, Українці, 2 Росіян. Є ще один Литовець, Данець та Японець. Кожда з націй творить клуб — зв. Landsmannschaft. Українці, котрі перед війною мали свій власний клуб — належать тепер до славянського, до якого належать всі Славяни крім Поляків, що цього року утворили власний Landsmannschaft

Настоятелями є оо. Єзуїти. Ректором, якого з привычки називають регенсом, є визначний педагог Р. М. Hofmann.

Девізою заведення (конвікту) є: »Cor unum et anima una«. Відповідно до того є нормований спосіб співжиття в конвікті. Велику вагу кладуть тут на т. зв. »Nationalverkehr«. Полягає він у тому, що конвіктори різних народностей при різних нагодах, особливо підчас рекреацій, проходів, підчас трапези і т. п. сходяться разом так як випадє — відтак вони ідуть на виклади. Пр. рекреаційний прохід у городі відбуває двох або трох конвікторів у такому порядку, як стрінулися при брамі до городу. Те саме при інших проходах, — особливо обовязкових, які конвіктори відбувають у довільному напрямі, партіями по двох або трох. Партії ці звичайно визначає о. Префект. Розуміється, що такі зносини дуже додатно впливають на поширення світогляду та взагалі на формування. Важною є і ця обставина, що до конвікту дуже часто заїзджають різні гості, які дуже радо використовують нагоду, щоб з конвікторами поділити деякі новости чи інтересні вісти.

Гідним уваги є сам спосіб виховання конвікторів. Будь що будь 260 людьми проводить усього двох людей: о. Ректор і о. Префект. Незвичайно велику вагу кладе о. Ректор на совісне сповнювання приписаних обовязків та точність.

Про поліційний систем і мови нема; впрочім він тут зовсім непотрібний, бо кождий уникає всяких промахів з огляду на то-

варишів, яких мусівби стидатися. Впрочім загальний у домі тон є щирий повне розуміння своїх обовязків і ціли та правдива взаїмна товариська любов — дійсно *Сог уним*. *Кочвіктор*

Католицька акція студентів у Югославії. Ще перед війною був у Югославії дуже гарно розвинений катол. рух поміж молоддю. Війна й її наслідки придусили його; але заразже по ній він знова підноситься. Студенти середніх і виших шкіл гуртуються там або в конгрегаціях, або в організаціях або в «Орлі» — руханковім товаристві для катол. хлопців та дівчат. У цих то гуртах хоче молодь виобразуватися й приготувитися до публ. праці, розуміючи її зі становища католицького світогляду. Всі ті гурти стоять у різкому противенстві до такихже стоваришень заснованих на «ліберальному» світогляді; це розріжнення виступає навіть уже в середношкільників.

Як же працюється в цих товариствах? Найперше закладається гуртки — секції, прим. літературний, соціяльний, для пізнання релігії, драматичний, для співу й т. п. Кожний гурток веде старший чоловік — сеніор, світський згл. духовник, але конечно знавець спеціальности гуртка. Він то дає популярні виклади, веде розмови на теми секційної праці — в чім помагають йому члени гурта; всеж те робиться добровільно й по родинному. Кожний студент працює в тій лише секції, котра йому відповідає. Очевидно є також і понадсекційні спільні сходини, звичайно раз у тиждень; конгрегація*) має свої содаліційні сходини, руханкове т-во — яке є, мимоходом кажучи, попри гімнастику важним образуючим і самовиховуючим т-вом — т. зв. хлопчачі згл. дівочі вечері, на котрих розглядається практичні теми вироблювання характеру; на сходинах чисто катол. товариств студентів читається реферати, деклямується, вправляється в дискутуванні та загально вчиться товариського поведіння.

Торжественніше обходить молодь три свята в році: Непорочне Зачаття, св. Йосифа й св. Альойзія: особливо почитають Неп. Зачаття. До відсвятковування таких торжеств належить спільне св. Причастя й святочна Академія з промовами, деклямаціями, співом, руханковими пописами, театр. виставами й т. п. Академики зновже владжують у такі дні комерси з прогр. подібною до академій, тільки дещо більш тепло-родинного характеру.

Словінці мають більше товариств; Хорвати більше конгрегацій, а гуртки позаконгрегаційні впроваджують тільки тепер за взором Словінців. В останніх часах повстає новий студ. рух поміж академіками, котрого ціллю плекання природности, народознавства, простоти, відрази для конвенціональних формальностей, нове творче життя, релігійність і т. п. В тому рухові багато доброго, хоч іще дещо не вияснене до краю, хоч дещо треба буде ще вибороти. Коротко: переходовий час, повний однак туги за релігійністю.

Йос. Подачнік

*) Марійське Т-во по нашому.

ЗІ СВІТА

Дивні монаші призвання. Визначний католицький письменник Б. Барт вступив до монастиря в Цель, а його жінка зложила монаші обіти в монастирі Францішканок. Трое з їх дітей є вже монахами: син бенедиктинцем, старша дочка монахиною СС. Католицького Навчання, а друга донька бенедиктинкою.

Двох давних протестантських пасторів, оден 75, другий 62 літний прийняли в Лондоні рукоположення на катол. священників. У Брукселі вступила до чина кармелітанок дочка бельг. короля, яка саме мала вийти за муж.

Для філіялістів. Італія видала нову серію почт. марок для звечення 700 л. роковин смерті св. Франціска з Асізі. Є їх 5, від 20 центезімів до 5 лірів.

„Українізація“. В „українізованім“ правительстві „України“ стрічаємо серед новопокликаних числом 18 різних „комів“ самих сливе Жидів і Москалів. Ось кілька назвищ: Канторович, Со мов, Суслов, Венбер, Айнгорн, Каган, Полікарпов, Чернов і и. „Українізоване“ студентство вибрало своїм головою товарища... Ейдмана. Чистокровний Українець — мабуть із Бердичівської жидівської міліції...

Стріляють... По відомостям поданим через франц. письменника Анрі Беро розстріляли комуністи за 8 літ 1,715,697 людей. Серед застрілених було: 815 000 селян, 355,250 інтелігентів-робітників, 200,000 жовнірів, 193,200 фабричних робітників, 70,000 поліцаїв і жандармів, 54,000 сфі-

церів, 12,000 земельних власників, 9000 лікарів, 6000 учителів, 1,219 священників, 28 єпископів. — Поміж убитими нема ні одного рабіна; нема також жидівських купців. — Для порівняння подамо, що цар Микола II. за час 20 літ сказав на смерть лише 32,000 людей. — Виходить, що всякий жид-комуніст куди краший за царя...

Як росте німецька католицька преса. У 1861 р. мали Німці-католики 73 часописи; в 1925 р. вже 380. Між цими часописами одно з перших місць займає час. для молоді „Wacht“, що має 91,000 накладу та „Jungwacht“ (для дітей) з 90,000 накладу. А в нас, у Галичині? Католицьких часописів усіх є 10 (коли вчислити тут навіть „Записки Чина СВВ.“ і „Епархіальні Вісти“), а число їх накладу (всіх разом) не переходить 40,000 примірників. Отже всі Українці-католики не можуть (?), чи не хочуть довести число накладу всіх своїх часописів бодай до цифри накладу одного часопису для молоді в Німців. Потішаюче... Чи зродиться в нас коли яка позитивна амбіція, чи й на дальше проявлятимемо її тільки в азбучних „борбах“ та взаїмнім побоюванню себе?!

Всячина. Геофізик Едвін Нольті доказує, що з дна Спокійного Океану виростає вгору нова суша-континент, що зможе вмістити 25 мільонів жителів! — Астроном Пікерінг оголосив, що наша земля має ще оден місяць. Малий він, бо проміж його чи-

слить усього 200 метрів; від землі віддалений о 4000 кт. — Теперішній папа проголосив у ювілейному році 360 промов у 4 мовах (латинська, італійська, французька й німецька мови). — На щінуванні в Америці продано біблію, друковану тому 471 літ самим Гутенбергом, за ціну 106,000 доларів. — Китай має під пору 436,095,000 жителів. З того в Пекіні жиє 4 мільйони, а в Шанг Гаї 51½ міль. — Д-р С. Бравн, пред-

сідник Ньюйорської комісії розсліду умових недуг, виказує, що люди, які часто ходять до кіна, стають ідіотами, тратять ініціативу та набирають схильности до проступків.

Що пишуть про «Поступ». «Моżemy z radością stwierdzić jego (»Поступу») wysoki poziom. Artykuły bardzo szczęśliwie dobrane, przemawiają z pewnością do serca i umysłu młodych czytelników». (»Pod znakiem Marji« Nr. 5. стор. 116, 1926).

З КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІ

Наші видавництва у 1925 р. Українці-католики мають такі христ. видавництва: 1) ОО. Василіян, Жовква; 2) Марійське Т-во Молоді, Львів; 3) Літ. вид. інститут «Добра Книжка», Львів; 4) Т-во ім. св. Ап. Павла, Львів; 5) «Власна Допомога», Львів; 6) «Богословія» (згл. Богосл. Наукового Т-ва, Львів); 7) «Епархіальна Поміч» с. IV., Перемишль. Поза тими є ще кілька одиниць, котрі на власну руку видають кат. книжки. Про їх діяльність напишемо в слідуючій числі «П.»

Всячина. Посадником Чікага, одного з найбільших міст Америки, є католик. На 5 міль. жителів сього міста є 1½ міль. католиків. У Чікаго відбудеться в червні ц. р. Евхаристійний Конгрес, у якому візьме участь поперх ½ мільона людей. Для перевозу гостей будуть дві осібні залізні дороги.

Мадярський професор Кертеш зібрав переклади молитви «Отчечнаш» у 1000 мовах. Цей збір передано Папі в дарунку.

На 3152 періодичних видавництв у Німеччині 451 є чисто католицьких. Деякі з них мають по 260,000, а навіть поперх 350,000 накладу.

В січні ц. р. отворено в Канаді засідання сенату. На початку засідання відмовив предсідник «Отчечнаш».

У Зальцбургу отвирають Бенедиктинці нову католицьку висшу школу.

З Еспанії. Живу діяльність проявляють еспанські католики головно в ділянці виховання молоді. Дуже гарно розвивається католицька організація студ. універс., заложена 1919 року. Минулого року мала ця організація 31 гуртів із 20 тисячами членів. Серед обовязків, зазначених у статуті тієї орган., є м. и. щомісячне св. Причастя. — З релігійних стоваришень найкраще розвивається «Апостольство Молитви, яке має 1,700,000 членів. У містах популярною є нічна адорація Н. Тайн. У самім Мадриті відправляє її

400 мушин. — Великі симпатії (серед молоді головно) має Марійське Т-во. В Мадриті належить до М. Т. 800 техніків, у Барцельоні є 100 академіків у М. Т., в Толедо у військовій академії 300 членів М. Т-ва. — Зі суспільних організацій найкраще розбудована кат. орг. селян (3,000 синдикатів і 100,000 членів). Число членів кат. робітничих синдикатів доходить до 60,000. На 2101 період. видавництв 1006 є католицьких. Загально є чисто католицьких 70 дневників, 230 тижневиків, 225 місячників, 145 двомісячників, і т. п. Піддержують цю пресову армію самі католики й їх Т-ва; серед тих найважливіше »Ora et labora« (Молися й працюй). Закладене в 1908 р., вспіло це Т-во вже в 1913 р. завести курс дневникарства, 1916 дало псчин »днєві преси«, 1918 видало спис католицьких журналістів усього світа; тепер закладає в Севілі радіо-надавчу станицю. Видає стало »Річники катол. преси«. Крім цього Т-ва є ще й інші, як от »Лицарі катол. преси«. Зорганізовані в десятках, складають ці справжні лицарі наших часів що тижня по 5 сотиків на пресовий фонд. Саме ці лицарі головно піддержують своїми малими датками катол. пресову Агенцію (Prensa Asociada). Ця Агенція доставляє вісток катол. часописам та розкидує мільони своїх видань по всіх усядах цілої Еспанії.

»День преси« обходять Еспанці що року на св. Петра і Павла. Спершу спільні молитви за успіхи й розвиток катол. преси, потім складки й агітація. Кожна більша парохія організує спільні св. Причастя в тому наміренні, віча, від-

чити й сходи́ни, а в кожній церкві відправу й збірку на ціль катол. преси. — Чи не збереться в нас охота наслідувати?!

Марійське Товариство Молоді, (основане в маю 1918 р.) обіймає не тільки мсльодь, але й тих старших осіб, що зобов'язалися в рамках організації для молоді працювати. В своїх 5 ох Серкціях з окремими завданнями і у звиш 110 групах (згл. кружках) числить Товариство около 10,000 членів. Кружки Товариства находяться в усіх містах у краю і в ріжних селах. Між членами має Товариство 44 (Спів)- »Основників«, 450 »Добродіїв«, 145 Осіб довіря підписавших дотичну заяву і стількиж інших Осіб довіря, без окремої декларації. На середні школи припадає около 1400 членів. — Централя Товариства (Львів, Сикстуська 39а) займає 12 осіб як урядовців, або ангажованих працюювників, з того 4-ох священників. За останніх 6 літ оснувало Т-во 4 періодичні (згл. продовжувані видавництва »Поступ«, »Наш Приятель«, »Цікаві оповідання«, »Правда«) і поширило їх до мая 1926. У 650,000 примірників. Кількість усіх поширених примірників досягає цифри 1,500 000 (1½ мільона), з чого 75,000 календарів. Денно висилає централя Т-ва пересічно 200 прим-періодичних видань і 100 непериодичних. Місячна переписка псзаадміністраційна виносить 400. 600 чисел. Грошевий оборот (прих. і роз. разом) виносив у 1924 році 59,425·00 зол. а в році 1925 118,475·00 зол. Від мая 1926. видає централя »Вістник Мар. Товариств« а від липня ц. рі приготовляє чергові організаційн. зїзди.

(В. К.)